

Fredagen den 20 december

Kl. 9.00–11.23

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot av riksdagen

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Lars Jilmstad (M) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 januari 2020 sedan Beatrice Ask (M) har av sagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 20 december 2019

Annika Sandström

ordförande

/Agota Földes

sekreterare

§ 2 Anmälan om ersättare

Förste vice talmannen anmälde

att *Amir Adan* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för *Jessika Rosencrantz* (M) under tiden för hennes ledighet den 1 januari–3 maj 2020,

att *Marcus Jonsson* (KD) skulle tjänstgöra som ersättare för *Jakob Forssmed* (KD) under tiden för hans ledighet den 14 januari–20 februari 2020 samt

att *Mattias Ingesson* (KD) skulle tjänstgöra som ersättare för *Andreas Carlson* (KD) under tiden för hans ledighet den 16 januari–18 mars 2020.

§ 3 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Pål Jonson* (M) av sagt sig uppdraget som suppleant i försvarsutskottet från och med den 1 januari 2020.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade
att Moderaternas riksdagsgrupp anmält Pål Jonson som ledamot i försvarsutskottet och Amir Adan som suppleant i försvarsutskottet,
att Kristdemokraternas riksdagsgrupp anmält Marcus Jonsson som suppleant i skatteutskottet under Jakob Forssmeds ledighet och Mattias Ingesson som suppleant i justitieutskottet under Andreas Carlsons ledighet samt
att Miljöpartiets riksdagsgrupp anmält Camilla Hansén som suppleant i socialutskottet och Elisabeth Falkhaven som suppleant i EU-nämnden.

Förste vice talmannen förklarade valda *från och med den 1 januari 2020* till

ledamot i försvarsutskottet
Pål Jonson (M)

suppleant i försvarsutskottet
Amir Adan (M)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 14 januari–20 februari 2020* till

suppleant i skatteutskottet
Marcus Jonsson (KD)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 16 januari–18 mars 2020* till

suppleant i justitieutskottet
Mattias Ingesson (KD)

Förste vice talmannen förklarade valda till

suppleant i socialutskottet
Camilla Hansén (MP)

suppleant i EU-nämnden
Elisabeth Falkhaven (MP)

§ 5 Meddelande om partiledardebatt

Förste vice talmannen meddelade att partiledardebatt skulle äga rum *onsdagen den 15 januari 2020 kl. 9.00.*

§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Prot. 2019/20:56
20 december

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2019/20:207

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:207 Översyn av skattelagstiftningen

av Per Åsling (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 januari 2020.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 17 december 2019

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 7 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till kulturutskottet:

RiR 2019:39 Fri entré till statliga museer

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:58 till justitieutskottet

2019/20:59 till socialutskottet

Framställning

2019/20:RS7 till konstitutionsutskottet

§ 9 Svar på interpellation 2019/20:193 om insynsråd hos SCB

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Mattias Karlsson har frågat finansministern vad anledningen är till att ministern och regeringen valt att avstå från att utse ett insynsråd för SCB och hur ministern avser att agera framöver i denna fråga.

Ansvar i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Tack för frågan om SCB:s insynsråd! Regeringen har ansvaret för styrningen av myndigheter och valet av ledningsform.

Flera omständigheter har påverkat processen att utse nya ledamöter i SCB:s insynsråd. Bland annat avvaktades valet 2018 och den därpå följande processen med regeringsbildningen.

Även om det inte förordnats några ledamöter till insynsrådet ska man inte tolka situationen som att det saknas extern insyn i myndigheten eller att myndighetschefen saknar former för att inhämta råd från externa parter.

I myndighetens instruktion föreskrivs att det ska finnas ett råd för den officiella statistiken med uppgift att bistå myndigheten när den utför vissa uppgifter, såsom att verka för samarbete mellan de statistikansvariga myndigheterna. Vidare har regeringen bestämt att det ska finnas ett vetenskapligt råd knutet till myndigheten med uppgift att bistå myndigheten i vetenskapliga frågor om metod och kvalitet i statistiken.

Myndigheten har därutöver själv beslutat att inrätta tolv användarråd för att bland annat skapa ett system med organiserade användarkontakter. Genom användarråden får SCB kunskap om nya och förändrade statistikbehov och råd som stöd för prioriteringar kring specifika statistikområden. Sammanlagt deltar i dagsläget 124 ledamöter i dessa råd. Ledamöterna har sin bakgrund i relevanta användare såsom Regeringskansliet, andra myndigheter, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer, branschorganisationer och från forskningsvärlden.

Med detta sagt har jag dock inte någon annan avsikt än att tillse att det förordnas ledamöter till ett insynsråd till myndigheten snarast möjligt.

Anf. 2 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret.

I SCB-instruktionen, förordningen med instruktion för Statistiska centralbyrån, regleras under rubriken ”Ledning” att myndigheten ska ha ett insynsråd som ska bestå av högst tio ledamöter. Efter att förordnandet för det tidigare insynsrådet i SCB löpte ut den 31 augusti 2016, drygt två år före valet, har inget nytt insynsråd tillförordnats.

Det är anmärkningsvärt att regeringen anför att man har valt att avstå från att utse insynsråd med hänvisning till att det var nära valet. En regering kan inte sluta fatta beslut när det är över en halv mandatperiod kvar. Det i sig föranleder ytterligare frågor. Min fråga kvarstår: Av vilken anledning har regeringen valt att inte utse ett insynsråd, när det ändå är drygt två år kvar till det allmänna valet?

Anf. 3 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Jag har inget annat svar än att frågan behöver lösas. Jag betonar att det ska utses ett insynsråd.

Regeringsbildningen dröjde, och jag tror att det har sina skäl ändå till att inte alla frågor avgjordes när de skulle i tid. Det är viktigt att understryka att det inte har inneburit att det inte rått insyn i SCB:s verksamhet. Den diskussion som har förevarit under hösten, som är viktig i fråga om hur statistiken förbättras och om de felaktigheter som har skett, är något som både regeringen och riksdagen har kommenterat. Man måste arbeta med dessa frågor på ett bra sätt.

Jag är naturligtvis inte nöjd med att det inte finns ledamöter i insynsrådet. Men samtidigt har det skett ett antal granskningar av myndigheten från EU:s sida, som har god insyn i arbetet och fått bra resultat, och från Datainspektionen.

Jag delar uppfattningen att det behövs ett insynsråd, och den parlamentariska insynen är viktig.

Anf. 4 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M):

Fru talman! Jag vet att SCB i de råd och organ man själv utser har lyckats fylla platserna, men regeringen har inte på tre och ett halvt år lyckats tillsätta ett insynsråd, vilket står i strid med den instruktion man har gett myndigheten. Ett insynsråd vid en statlig myndighet har en oerhörd viktig roll att fylla, bland annat att tillgodose behovet av demokratisk insyn och medborgerligt inflytande.

Tidigare utvärderingar av enrådighetsmyndigheter har ofta visat att insynsrådet är ett uppskattat stöd till myndighetschefen. Insynsrådets uppgifter är att utöva insyn och ge myndighetschefen stöd och råd i arbetet som han bedriver. Mot den bakgrunden är det otroligt synd att man har valt att negligera behovet av ett insynsråd just i SCB.

Att ett förordnande för ett insynsråd löper ut vid en viss tidpunkt kan inte vara någon hemlighet för regeringen, vilket gör att hela beredningsprocessen för att ta fram ett insynsråd borde ha startats långt innan förordnandet löpte ut.

Nu är det kanske tre och ett halvt till fyra år sedan beredningsprocessen borde ha startat. I det läget sa regeringen att man ville vänta in ett allmänt val. Valet skedde. Regeringsbildningsprocessen drog ut på tiden. Men efter det har det gått ytterligare nästan ett år utan att regeringen lyckats bereda fram ett nytt insynsråd.

Jag vill inte lägga ord i munnen på statsrådet, men kan det vara så att det brister i beredningsorganisationen? Har man för lite resurser för att arbeta med frågor om rekrytering till insynsråden, eller är det i stället något i de administrativa rutinerna som brister?

Anf. 5 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att frågan uppmärksammas, och jag tycker att regeringen och regeringsförvaltningen hela tiden behöver arbeta med att utveckla sitt arbete och sina rutiner. Det är också bra att en riksdagsledamot granskar regeringen på det viset. Det behövs. Men jag vill verkligen understryka att det inte har varit problem vad gäller insyn i SCB:s arbete, utan den insynen finns på olika sätt.

När det gäller frågan om att ha parlamentarisk insyn och hur det ska se ut har det varit under diskussion under viss tid hur praxis ska se ut och vilka rutiner som ska finnas. Det tycker jag är en fråga som vi kanske behöver ha en genomgång av. Det gäller alla insynsråd och är en diskussion vi får återkomma till. Men i det här fallet tycker jag inte att det ska råda något som helst tvivel om att vi ska utse ett insynsråd snarast möjligt.

Anf. 6 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M):

Fru talman! Jag tror att man måste göra skillnad på de expertråd och organ som myndigheten själv har utsett och insynsråd. Ett insynsråd har en annan demokratisk roll att fylla för en myndighetschef.

Statsrådet tog i sitt inledande svar upp den sifferskandal som briserade på myndigheten under hösten. I den storm som myndighetschefen och myndigheten befann sig i då tror jag att det hade varit oerhört värdefullt för myndighetschefen att ha ett insynsråd som bollplank för att hantera detta.

Ett insynsråd kunde också ha varit med i arbetet med att riskutvärdera den interna kontrollplanen för att sådant här inte ska drabba en myndighet som SCB, som är så oerhört viktig för alla beslut som vi fattar i denna kammare.

Jag hoppas nu – och jag har goda förhoppningar efter svaret från statsrådet – att statsrådet verkligen ser till att visa insynsrådet större uppmärksamhet än hennes företrädare på posten gjorde. Jag hoppas att man, trots att det bara är två och ett halvt år kvar till nästa val, fattar beslut om att utse ett insynsråd för SCB.

Anf. 7 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Jag vill först säga att det kan vara bra att komma ihåg att det i dag finns 124 olika ledamöter i olika råd som har insyn i SCB och som arbetar tillsammans med SCB:s ledning. Men jag vill samtidigt, som jag sa i mitt inledande inlägg, understryka att den parlamentariska delen är väldigt viktig och att den kompletterar det som handlar om insyn. Det behövs en bra debatt om SCB.

Vi kommer att utse ett insynsråd snarast möjligt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2019/20:200 om definitionen av magasin

Anf. 8 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Marléne Lund Kopparklint har frågat mig hur jag ämnar agera för att svenska jägare och sportskyttar fortsättningsvis ska kunna mängdträna och delta i vissa sportskytteformer. Hon har även frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att jägare och sportskyttar inte ska drabbas negativt av den nya vapenlagstiftningens definition av magasin.

Sedan regeringen presenterade förslaget om att reglera löstagbara vapenmagasin har en rad missuppfattningar förekommit i debatten. Marléne Lund Kopparklints frågor verkar bygga på ett par av dessa missuppfattningar.

Förslaget innebär att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning fritt får inneha ett eller flera löstagbara magasin till vapnet. Det får man ha så länge magasinerna är avsedda för samma ändamål som vapentillståndet eller rätten att inneha vapnet. Förslaget berör därför i praktiken inte våra ansvarstagande jägare och sportskyttar. De har givetvis tillstånd för sina skjutvapen och kommer även fortsättningsvis att kunna träna med sina vapen och använda de magasin som är avsedda för jakt och målskytte utan att behöva ansöka om tillstånd för magasinerna.

Vapenlagen kommer inte att innehålla en uttrycklig definition av begreppet löstagbara magasin. Avgörande för om vapenlagen är tillämplig eller inte kommer dock att vara om magasinet är komplett och fungerande.

Det är svårt att tro att legala vapeninnehavare inte skulle ha klart för sig vad ett komplett och fungerande vapenmagasin är. Det behöver de normalt sett inte heller fundera närmare över eftersom det inte krävs tillstånd när de köper magasin som är anpassade till deras vapen.

Förslaget riktar sig främst mot sådana magasin som finns i kriminella miljöer, där innehavarna inte har vapentillstånd. Vid skjutningar i sådana miljöer används oftast pistoler eller automatvapen. Det kommer att vara uppenbart för polisen och andra myndigheter som ska tillämpa lagen vilka magasin som används till sådana vapen och om de omfattas av regleringen.

Polismyndigheten anser att en reglering av alla vapenmagasin på ett tydligt sätt skulle förbättra polisens möjligheter att stoppa illegal användning av skjutvapen i Sverige. Vi behöver lyssna på polisen och ge den bättre förutsättningar att beslagta alla vapenmagasin som påträffas i kriminella miljöer. På så sätt förbättras möjligheterna att stoppa skjutningar innan de inträffar.

Anf. 9 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag vill inleda med att säga att regeringens jakt på laglydiga jägare och sportskyttar måste upphöra. Jag kan i ärlighetens namn inte förstå varför regeringen över huvud taget bedriver denna jakt och hoppas att jag kan få klargörande svar på ett antal frågor.

Regeringen hänvisar till att man genom detta förslag ska bekämpa olagliga vapen i den kriminella världen. Jag kan inte se hur det ska gå till, fru talman. Om vi så skulle avvärpa alla laglydiga jägare och sportskyttar i hela Sverige i morgon skulle det inte påverka gängbrottsligheten det minsta.

Att det införs ett krav på licens för att inneha löstagbart vapenmagasin drabbar jägare, sportskyttar och samlare på ett sätt som inte kan anses rimligt eller rättssäkert. Utöver dessa problem kan man lägga till problemen som det medför för Försvarsmakten med tanke på den enorma mängd magasin som Försvarsmakten övar med i skog och mark.

Min första fråga: Om en soldat under en övning tappar ett magasin i skogen, ska då övningen avbrytas och skallgång efter magasinet inledas?

Fru talman! Trots den massiva och konstruktiva kritiken mot detta förslag har regeringen konsekvent valt att lägga fram förslaget. Att det skulle motiveras av att man vill komma åt gängkriminella och andra brottslingar faller på sin egen orimlighet. Då finns det andra sätt att handla på. Man behöver inte vidta åtgärder som med precision träffar de laglydiga vapeninnehavarna. Ministern borde ha kunskap om att jägare och sportskyttar inte begår allvarliga våldsbrott med sina vapen.

Det är också lite fult av statsrådet Damberg att påstå att jag och många med mig skulle ha missförstått hela detta förslag, när det snarare verkar vara ministern själv som har gjort det.

Statsrådet verkar inte ha förstått att om man skriver in i en lag att regleringen sker i enlighet med ändamålet på vapenlicensen är det uttryckligen och endast legala vapenägare man vill reglera. Kriminella har ju inte vapenlicens till att börja med.

Fru talman! Tittar man närmare på ändamålet ser man att det är precis där skon skaver eftersom Naturvårdsverket reglerar i sina föreskrifter om jaktmedel vilken storlek man får ha på sitt magasin när man jagar med ett halvautomatiskt jaktvapen. Vapenförordningen medger ju rätt att använda

jaktvapen även till övning eller tävling, men det är alltså inte det ändamålet som man har licens för. Därmed visar regeringen tydligt att den uttryckligen vill hindra jägare från att träna och tävla med sina jaktbössor. Det går inte att missuppfatta!

Min andra fråga: Hur ska statsrådet se till att jägare även fortsättningsvis kan mängdträna och tävla med sina bössor?

Statsrådet säger också att det är uppenbart för en legal vapenägare vad ett magasin är, trots att regeringen inte gett någon närmare definition än denna: "Med magasin avses den behållare som är ämnad att innehålla ammunition till ett skjutvapen."

Detta inkluderar för en legal vapenägare till exempel den ask eller behållare som ammunitionen finns i när man köper den. Det inkluderar den behållare man förvarar sin ammunition i. Det inkluderar så kallade ammocans, alltså större behållare avsedda att förvara ammunitionen i. Det inkluderar vanliga förvaringslådor av plåt avsedda för ammunitionsbänd men ironiskt nog inte själva ammunitionsbänd som används till kulsprutor.

Min tredje fråga: Är det verkligen regeringens avsikt att tillståndsbelägga alla behållare som är ämnade att innehålla ammunition?

Anf. 10 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det här är en svår debatt eftersom interpellanten uppenbarligen missuppfattar i princip varenda del av lagstiftningen och kommer med påståenden som inte är sanna.

Polismyndigheten har kommit in med två skrivelser till regeringen där man säger att en reglering av alla vapenmagasin i Sverige skulle underlätta deras arbete med att komma åt gängkriminella som skjuter. Senast i går hade vi en dödsskjutning i Sverige.

Detta är allvarliga problem. Om polisen då säger att man genom att reglera alla vapenmagasin i större utsträckning kommer åt de gängkriminella och kan förhindra att vapnen används vid dödsskjutningar i Sverige anser jag att vi ska lyssna på polisen och agera, och det är detta vi gör.

Jag vill fråga: Är det Moderaternas avsikt att rösta nej till polisens begäran om en reglering av vapenmagasin i Sverige? Det är ju ett ganska viktigt besked för den här kammaren.

Sedan finns det ett antal missförstånd, och dem behöver vi hjälpas åt att reda ut. Det första är att om man har ett tillstånd att vara sportskytt eller jägare har man naturligtvis rätt att använda ett eller flera magasin. Man behöver inte söka tillstånd för detta, och man får också öva med de magasin som man behöver. Det är väldigt klart.

När det gäller definitionen utgår man från att magasinet är komplett och fungerande. Det är väl ganska rimligt. Om ett magasin är komplett och fungerande är det ett vapenmagasin. Då jagar vi inte jägare och sportskyttar. Det är inte poängen.

Problemet är att vi har en massa kriminella som i dag har vapenmagasin. Eftersom det är helt oreglerat får man äga hur många vapenmagasin som helst.

Fru talman! Jag hade tänkt bära med mig vapenmagasinet hit, men jag tyckte ändå att det var lite olämpligt att vifta med det i kammaren. Jag ska inte ha ett vapenmagasin. Kriminella ska inte ha vapenmagasin. Men jägare och sportskyttar måste ju ha vapenmagasin till de vapen som de har

tillstånd för. Det är inte detta som frågan gäller, och jag tror att det är viktigt att vara tydlig med det.

Detta är en fråga som är på tapeten nu eftersom vi har skjutningar och sprängningar. Eftersom detta i dag inte är lagreglerat kan de kriminella som använder vapenmagasin och förvarar dem – ofta hemma, där polisen inte alltid kan ta dem i beslag och ibland tvingas lämna tillbaka vapenmagasin till kriminella – inte dömas för något. Med den föreslagna lagstiftningen kan en gängkriminell dömas till upp till sex månaders fängelse, på samma sätt som när det gäller ammunition.

Det är detta som är syftet med lagstiftningen. Jag hoppas verkligen att Sveriges riksdag lyssnar på polisen och ställer sig bakom det förslag som polisen har förordat, för det kommer att ha effekt när det gäller att bekämpa gängkriminella som i dag helt obehindrat kan hantera och förvara vapenmagasin i exempelvis sina hem. Annars är det svårt för polisen att komma åt dem.

Anf. 11 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag står här i dag för att ställa frågor om hur detta förslag slår mot sportskyttar och jägare. Jag överlämnar vidare hantering av detta förslag till mina kollegor i justitieutskottet.

Statsrådet säger att lagen inte kommer att innehålla en uttrycklig definition av begreppet löstagbara magasin. Detta öppnar för ett gummiparagrafliknande tolkningsläge. Redan i dag kan man se att Polismyndigheten har betydande svårigheter att sköta vapenlicenshanteringen korrekt, för det finns ett stort antal förvaltningsrättsdomar som upphäver Polismyndighetens beslut om avslag. Ändå fortsätter Polismyndigheten att avslå licenser på exakt samma vapen. Det finns alltså tecken på att ett så otydligt lagförslag som detta skulle innebära ytterligare svårigheter för Polismyndigheten.

Min fjärde fråga blir då: Hur mycket resurser kommer regeringen att förstärka Polismyndigheten med för att de ska klara av att hantera detta lagförslag?

Fru talman! Naturligtvis ska olagliga vapen försvinna ur händerna på kriminella. Det är vi alla överens om. Det är dock två skilda frågor som bör hanteras därefter. Svenska jägare och sportskyttar ska inte straffas för att regeringen under flera år har misslyckats med att bekämpa den besiningslösa gängkriminaliteten.

Argumentet att alla olagliga vapen en gång har varit lagliga används flitigt av vapenmotståndare. Det är dock ytterst få lagliga vapen med civilt ursprung som används vid brott eller för den delen stjäls från laglydiga jägare, sportskyttar, vapenhandlare eller samlare. Närmare bestämt är det ungefär ett till två vapen med svensk vapenlicens per år som används vid brott. Totalt finns det ca 1,8 miljoner legalt ägda vapen i landet. Dessa ett till två lagliga vapen på villovägar ska alltså ställas mot de hundratals skjutningar, sprängningar rån och övriga brott som begås i Sverige varje år. Största andelen vapen som hamnar hos kriminella är de som är in-smugglade från Balkan.

Fru talman! Nu har regeringen lagt ett nytt förslag till riksdagen. Det kom nu i veckan. Vi moderater kommer förstås att gå igenom det noggrant i den fortsatta hanteringen i riksdagen.

Prot. 2019/20:56
20 december

Svar på
interpellationer

Vår tydliga utgångspunkt är att gängbrottsligheten ska bort från vårt samhälle, men vi anser samtidigt att det inte görs genom att man gör livet svårare för laglydiga jägare och sportskyttar. Om man vill reglera innehav av vapenmagasin bör man därför fundera noggrant på vad man gör, så att inte den lagliga och fullt legitima vapenanvändningen träffas. Det är högst osannolikt att man kommer åt kriminaliteten genom att förbjuda en person som har licens för vapen med ändamålet jakt och sportskytte att använda magasinet från jaktvapnet i sportskyttevapnet eller tvärtom. Däremot gör man det omöjligt att mängdträna eller tävla i vissa tävlingsformer med jaktvapnet.

Anf. 12 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är väldigt viktigt att vi får beskedet från Moderaterna att man kommer att gå igenom detta noga och tar det på allvar. Det är jättebra. Jag söker inte konflikt i den här frågan. Jag tror att det vore bra om vi tillsammans lyssnade på polisen och kunde gå fram med den här lagstiftningen.

Poängen med den här lagstiftningen är ju inte att försöka försvåra eller begränsa för sportskyttar eller jägare. De kommer ju när de har sina licenser att ha möjlighet att ha så många magasin de behöver för ändamålet. De har också rätt att öva för att exempelvis bedriva jakt. Det slår vi fast här.

Genom att vi i dag har en oreglerad vapenmagasinmarknad kan grovt kriminella de facto ha magasin och riskerar inte att straffas för det, och det är ett problem. Mest provocerande för mig är att poliser berättar att de inte alltid kan ta vapenmagasin i beslag alla gånger, för det måste kopplas väldigt tydligt i lagstiftningen för att de ska kunna göra det. Det har också blivit så förnedrande att polisen har tvingats lämna igen vapenmagasin till grovt kriminella individer i Sverige. Det är fullständigt orimligt! Om kriminella påträffas med vapenmagasin ska de riskera att åka i fängelse för detta, för de har inga tillstånd eller licenser. Det är detta som är poängen med förslaget.

Jag förstår att det blir en diskussion om gränsdragningen och vad som är definierat och inte. Men man ska veta om att det i dag finns vapendelar – slutstycken, pipor och ljuddämpare – som inte heller är definierade i lagtexten, men vi vet alla ändå vad en vapenpipa och en ljuddämpare är. Vi har en knivlag där vi inte i lagstiftningen har definierat vad en kniv är, men jag tror ändå inte att Moderaterna eller någon annan här vill slopa knivlagen, för den kan behövas för att komma åt kriminella som använder knivar.

Jag är fullt överens med interpellanten om att vi inte i onödan ska försvåra för vare sig jägare eller sportskyttar, men vi ska reglera alla vapenmagasin.

Under de senaste fyra åren har vi kunnat se att Glockpistoler – de är ju rätt vanligt förekommande i kriminella miljöer – använts vid 19 mord och 50 mordförsök. I dag är det helt oreglerat hur Glockmagasinen får användas. Man kan köpa på sig hur många magasin som helst, och kriminella kan ha dem hemma i bostaden. De vet hur lagstiftningen ser ut, så de delar på vapenmagasinet och pistolen och har magasinerna liggande hemma. Då kan polisen ofta inte göra något. Ibland kan de göra det, till exempel om de ligger nära eller om man på något sätt kan binda vapenmagasinet till vapnet. Då kan de beslagtas.

Detta måste vi ändra på. Polisen har i två skrivelser till regeringen begärt att vi ska göra det. Då tycker jag att vi ska ta fram en lagstiftning redan till nästa år som ger polisen nya möjligheter att beslagta de här grejerna, så att det inte blir fler skjutningar i Sverige.

Jag hoppas på ett konstruktivt samarbete i detta och att vi också reder ut en del av de oklarheter som råder. Syftet är inte att komma åt vare sig jägare eller sportskyttar. Men låt oss vara ärliga: Om man skulle ha ett vapenmagasin som helt skiljer sig från det ändamål som man har för vapnet får man ansöka om licens för det, precis på samma sätt som man gör med ammunition. Då blir det lite krångligare för den som råkar ha det. Men det kommer framför allt att drabba vapenhandlare och samlare; det är de som drabbas av detta. Vi kan tycka att det är tråkigt att de drabbas av det, men våra partier har varit ganska överens om att vi ska börja reglera kontantkort för mobiltelefoner. Alla som köper ett kontantkort till sin mobiltelefon ska behöva registrera det eftersom gängkriminella använder kontantkort.

Om man har vapenmagasin för ett annat ändamål än det man använder sitt vapen till får man ansöka om detta. Det är en rimlig avvägning att göra för att komma åt de skjutningar som faktiskt pågår i Sverige i dag.

Anf. 13 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Statsrådet Damberg säger att detta inte kommer att drabba jägare, sportskyttar och samlare, fast det är precis det som det kommer att göra.

Statsrådet har vid en direkt fråga i riksdagen tidigare inte kunnat påvisa någon statistik som underbygger påståendet att polisen behöver denna lagstiftning. Lagrum om att beslagta och förverka finns redan i brottsbalken och i rättegångsbalken. Påträffas ett magasin i kriminell miljö torde presumtionen att det kommer att missbrukas vara ganska stor.

För att bekämpa rådande gängbrottslighet behövs kraftfulla insatser – det är vi rörande överens om. Sådana förslag har också vi moderater lagt fram. Självklart ska vi ta vapen ur händerna på de kriminella, men det ska göras på ett verkningsfullt sätt. Här behöver vi inte onödig och otydlig lag.

Jakt och sportskytte är djupt förankrade i det svenska samhället och är en del av folkrörelserna. För många människor är jakten en livsstil, och den kan avgöra valet av bostadsort. Det renodlade sportskyttet engagerar oerhört många människor och har en traditionell koppling till polisen, idrottsrörelsen och totalförsvaret. Därför bör jakten på laglydiga jägare och sportskyttar upphöra, som jag har sagt upprepade gånger.

Fru talman! Jag noterar att minister Damberg inte svarat på en enda av mina fyra frågor under denna interpellationsdebatt, vilket kommer att leda mig till fler frågor framöver.

Anf. 14 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag har svarat på flera av de frågor som har ställts, men om interpellanten inte vill lyssna på eller ta till sig svaren kan jag inte göra någonting åt det.

Vi har ett stort problem i Sverige med skjutningar. Polisen har kommit in med två skrivelser till regeringen där de begär att alla vapenmagasin ska regleras för att man lättare ska kunna komma åt de gängkriminella. Då ska vi göra det, men vi ska inte göra det på ett sätt som försvårar för jägare

eller sportskyttar. Därför hanteras denna fråga på samma sätt som ammunition hanteras. Jägare och sportskyttar är väldigt vana vid att hantera det. Vi använder alltså samma logik som när det gäller ammunition för sportskyttar och jägare.

Däremot vill jag vara väldigt öppen med att jag verkligen hoppas att Moderaterna gör det som sägs i kammaren i dag: tittar ordentligt på förslaget. Jag menar att vi ska lyssna på polisen. Och vi ska agera när polisen begär detta, så att vi får en lagstiftning som kan börja gälla redan nästa år och som kan få effekt i de kriminella miljöerna. Poängen med att reglera detta är ju att man ska komma åt de kriminella, som inte har några licenser eller tillstånd för att hantera vapen eller, i framtiden, vapenmagasin.

Men det är inte det enda vi kan göra. Vi måste göra mycket mer. Vi har stärkt tullen tre år i rad. Tullen anställer fler människor för att kunna kontrollera att vi inte får in vapen och narkotika, som driver mycket av gängkriminaliteten, i Sverige. Vi genomför nu hela 34-punktsprogrammet och betar av det mot gängkriminaliteten. Polisen gör sin stora operation Rimfrost, en nationell särskild händelse. De går då väldigt hårt åt de gängkriminella, vilket är bra.

En av de viktigaste lagstiftningar vi har gjort de senaste åren gäller de grova vapenbrotten. Förra året lagfördes 370 personer för grova vapenbrott. 970 vapen togs i beslag. Det var ett väldigt viktigt år. Nu gäller det att se till att klämma åt de gängkriminella också när det gäller vapenmagasin. Polisen efterfrågar det. Jag hoppas att vi kan vara överens om det i Sveriges riksdag.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2019/20:163 om de politiska demonstrationerna och protesterna i Iran

Anf. 15 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Amineh Kakabaveh har frågat mig om jag avser att uttala mitt stöd till det iranska folkets kamp för demokratiska och mänskliga rättigheter. Vidare har Amineh Kakabaveh frågat om jag avser att kräva att den iranska regimen ska frige alla fängslade aktivister och demonstranter som har kämpat för dessa rättigheter, inklusive Nasrin Sotoudeh och andra kvinnorrättsaktivister. Slutligen har Amineh Kakabaveh frågat mig om jag kommer att se till att Sverige, ensamt eller genom FN och EU, förmår Iran att avskaffa dödsstraffet och diskrimineringen av kvinnor och flickor.

Jag var bland de första inom EU att tydligt understryka hur allvarligt vi ser på uppgifterna om de höga dödstaten i samband med demonstrationerna i Iran den senaste tiden. Utrikesdepartementet har också framfört tydliga budskap till Iran.

Rätten till yttrandefrihet och rätten till fredliga sammankomster måste respekteras. Obegränsad tillgång till internet måste också upprätthållas. Sverige har även verkat för ett enat EU i förhållande till händelserna i Iran i november.

Sverige och resten av EU uppmanar i ett uttalande den 8 december iranska myndigheter att säkerställa transparenta och trovärdiga utredningar för att klargöra antalet döda och arresterade, och tillhandahålla en kor-

rekt rättsprocess för alla arresterade. Tillsammans med resten av EU förväntar vi oss att alla som utövat våldshandlingar hålls ansvariga och att alla fredliga demonstranter som hålls arresterade släpps omedelbart. Jag har också via sociala medier separat kommunicerat och understrukt EU:s budskap efter att det publicerades.

Frågor om skyddet av och respekten för mänskliga rättigheter är centrala i Sveriges relation till Iran. Vi arbetar löpande med dessa frågor och lyfter vikten av mänskliga rättigheter i våra politiska kontakter med landet. Detta var också en viktig del av de möten som jag och min företrädare Margot Wallström hade med Irans utrikesminister Javad Zarif under hans besök i Sverige i augusti. Regeringen framförde tydligt sin oro över situationen för mänskliga rättigheter i Iran.

Domen mot Nasrin Sotoudeh är ett exempel på hur den iranska regimen inte respekterar rättsstatens principer. Utrikesdepartementet tog därför omgående i Stockholm upp fallet Sotoudeh under samtal med iranska företrädare på hög nivå, inklusive den iranske ambassadören. Fallet Sotoudeh togs också upp under utrikesminister Zarifs besök i Sverige.

Utöver den bilaterala dialogen arbetar Sverige också aktivt och löpande genom EU och i FN för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna i Iran. Detta inkluderar tillämpningen av dödsstraffet, som vi fördömer i alla dess former. När Iran granskades i FN:s allmänna ländergranskning i november 2019 gav Sverige rekommendationer till Iran om att bland annat avskaffa dödsstraffet samt vidta omedelbara åtgärder för att förbättra skyddet av människorättsförsvare, inklusive de som försvarar kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.

Diskriminering av kvinnor och flickor är ett annat exempel på frågor som regelbundet tas upp med Iran. Ett konkret resultat av vår dialog med Iran är det bilaterala samförståndsavtalet om samarbete för ökat kvinnligt deltagande från februari 2017. Avtalet, som följs upp av Svenska institutet, omfattar såväl arbetsmarknaden som samhällslivet.

Anf. 16 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för det utförliga svaret! I slutet av augusti träffade Irans utrikesminister vår utrikesminister. Man tog upp frågor rörande mänskliga rättigheter. Vår utrikesminister tog upp frågan om kvinnors rättigheter, vilka systematiskt kränkts i 40 år av den islamiska fundamentalismen i Iran.

Jag betvivlar inte att utrikesministern gör detta när hon träffar företrädare för den iranska regimen – inte alls. Det man kan notera är den igno- rans och det totala ointresse som den iranska regimen visar för det som den svenska regeringen, med dess företrädare, framför för denna regim.

Den iranske utrikesministern hann knappt komma hem förrän man startade ytterligare tortyrmaskineri och dödande. Människorättsorganisa- tionen Amnesty International anklagar den iranska regimen för att tysta alla som kan tänkas vittna om hur demonstranter sköts ihjäl under protest- erna i slutet av november i Iran.

Även Sveriges Radios korrespondent Cecilia Uddén rapporterade hur en förtvivlad tonåring fruktar för sitt liv, eftersom han varit vittne till rena avrättningar av fredliga demonstranter. Cecilia Uddéns intervjuar en av demonstranterna: Jag såg med egna ögon hur de sköt mot oss med skarpa skott. Jag såg med egna ögon hur de siktade mot människors huvud. Jag

såg blod på marken. Det var chockerande. Jag hade tårgas i lungorna i flera dagar.

Han är 19 år och viskade så att föräldrarna inte hörde. Han är homosexuell och säger: Vi har inga rättigheter i Iran. Min rättighet som bög är att avrättas. Jag kan bli hängd. Han berättar också att han såg hur infiltratörer som inte tillhörde demonstranterna tände eld på banker, något som visats av Iran.

Amnesty International har samlat vittnesmål liknande det som killen berättar. Tusentals iranier berättar om liknande händelser, och enligt Amnesty International har över 300 människor dödats och skjutits ihjäl. Många av dem som befinner sig på sjukhus tas av säkerhetsstyrkorna Pasdaran till okänd ort, där de utsätts för tortyrliknande metoder. I staden Ahvaz häromdagen förde floden med sig kropparna från tiotals studenter som torterats. Regimen kräver att föräldrarna ska betala för tortyren, för hängningar och för ammunitionen.

Det är fruktansvärt. Jag blev uppringd av några systrar, mammor och vänner som visste att vi skulle debattera i dag, och jag lovade att vi ska utkräva ansvar från den iranska regimen. Vi måste göra det, utrikesminister Ann Linde! Vi måste göra det ännu hårdare. Vi måste binda våra avtal med den här tortyrregimen till krav på mänskliga rättigheter. Jag hoppas verkligen att det här kommer att fortsätta.

Anf. 17 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag vill börja med att berömma Amineh Kakabaveh för interpellationen och utrikesministern för hennes tydliga uttalanden om Iran med anledning av de protester som har brutit ut i landet.

Iran är, som vi har varit inne på, ett land som sedan 40 år tillbaka styrs av en fundamentalistisk regim. Läget i Iran är ytterst komplext och går inte att hålla isär från den politiska dragkampen mellan stormakterna i världen i stort, i Mellanöstern och inom Irans politiska ledning.

Nu har protesterna mot sociala och ekonomiska orättvisor som pågår runt om i världen också spridit sig till Iran. Vissa menar att protesterna handlar om att man chockhöjde bensinpriserna, men det var ju bara droppen. I Chile, Libanon och andra länder är folk trötta på orättvisor och korruption, och även folket i Iran vill ha och behöver demokrati, social rättvisa och jämlikhet – inte tortyr, avrättning, sanktioner och ökade klyftor.

De korrupta politikerna i Iran har sedan starten stulit miljarder och samtidigt fört en klassisk nyliberal politik, där de rika har blivit mycket rikare och de fattiga otroligt mycket fattigare. Även de ekonomiska sanktionerna mot landet har påverkat situationen och gjort att inflationen har ökat. Folket i Iran har lidit av såväl den egna regeringens ekonomiska politik som västvärldens sanktioner. Antalet fattiga i Iran har aldrig varit så stort som nu, och även medelklassen har stora problem. De chockhöjda bensinpriserna var det som gjorde att ilskan kokade över.

Iran är det land i världen som avrättar flest människor per capita. Kina avrättar fler, men vi vet inte hur många det är som avrättas i Kina. I Iran handlar det såväl om personer som har begått brott som om politiska motståndare och fackliga aktivister. Kvinnors rättigheter har dragits tillbaka under många år. Vi ser till exempel kravet på att bära hijab som en stor inskränkning av kvinnors rättigheter. Folk är sedan länge trötta på den här situationen.

Landets minoritetsbefolkning är också hårt utsatt. Fri journalistisk existerar inte. Alla medier i landet är kopplade till regimen. Alla vet också att det pågår fusk vid de så kallade valen. Nu har man en plan att man ska bojkotta kommande ”val” i februari.

Amnesty uppdaterade den här veckan dödssiffran från demonstrationerna under tre dagar i november till minst 304 personer. Det kan vara fler. Tusentals personer är gripna och har blivit utsatta för tortyr. Precis som tidigare talare var inne på finns det videoklipp på iransk militär som skjuter mot fredliga demonstranter. Flera dödades bara för att de råkade vara i närheten av demonstrationerna.

Många ledamöter här i Sveriges riksdag har reagerat på våldet som möter demonstranterna i Iran. Därför tog ett flertal riksdagsledamöter ett gemensamt ställningstagande, och jag citerar: ”Vi fördömer den iranska regimens övergrepp på mänskliga rättigheter, begränsande av yttrandefrihet och demonstrationsfrihet.

Det iranska folket har fått nog av den islamiska regimens förtryck! Till det iranska folket vill vi säga: vi ser er och vi hör er!”

Fru talman! Det är viktigt att den svenska regeringen inte blir för undfallande mot den iranska regimen. Vi ska fortsätta att vara tydliga och klara i våra kontakter med den iranska regimen. Det är viktigt att vi står på det iranska folkets sida.

Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag vill börja med att försäkra Amineh Kakabaveh och dem som har kontaktat henne inför den här interpellationsdebatten att regeringen fortsätter att vara tydlig mot iranska företrädare om det fullständigt oacceptabla i det som pågår. Det handlar dels om det som hänt den senaste tiden, dels om det som har hänt sedan flera år och som gäller mänskliga rättigheter inklusive yttrandefrihet, diskriminering av kvinnor, diskriminering av hbtq-personer, diskriminering av fackliga ledare och fackliga rättigheter och tillämpningen av dödsstraff, något som båda ledamöterna nämnde.

Låt mig säga någonting om dödsstraffet, som är ett av de riktigt stora problemen i Iran eftersom det är så omfattande. Dessutom får även minderåriga dödsstraff.

EU är en drivande aktör för att ta bort dödsstraffet, och det är välkänt att Sverige alltid har påpekat att dödsstraff är omänskligt, grymt och oåterkalleligt. Det är ett straff som strider mot mänskliga rättigheter, och vi fördömer det i alla dess former.

Man kan i och för sig konstatera att antalet avrättningar i Iran har fallit med över 50 procent. Det beror på en ändrad narkotikalagstiftning, så det hör inte riktigt hit. Men jag vill ändå nämna det.

Utöver dödsstraffet använder man tortyr, något som båda ledamöterna också har tagit upp. Det är väldigt alarmerande. Till exempel har fackliga företrädare, utöver de som redan är nämnda, utsatts för tortyr i fångenskap.

När jag och statsministern med en delegation besökte Iran tog vi upp en lång lista över fackliga företrädare som är fängslade. Jag kan konstatera att merparten av dessa nu har släppts. Jag är övertygad om att man trots allt kan påverka med internationellt tryck.

EU har sanktioner mot Iran avseende de mänskliga rättigheterna sedan 2011. Det handlar om restriktiva åtgärder i form av frysning av tillgångar och ekonomiska resurser liksom reserestriktioner. Senast i april förlängdes dessa sanktioner som handlar om mänskliga rättigheter. Det gäller personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter i Iran.

Sverige är med i den kärngrupp i Genève som varje år lägger fram resolutioner för FN:s specialrapportör för mänskliga rättigheter i Iran. Mandatet förlängdes senast den 22 mars. Vi är också aktiva i FN, bland annat genom förhandlingar om en årlig resolution om situationen för mänskliga rättigheter i Iran. I november granskades Iran återigen av FN:s universella granskningsmekanism, och den här gången gav Sverige Iran rekommendationer om att dödsstraffet måste avskaffas, att specialrapportören för MR i Iran måste ha fullt tillträde samt att människorättsförsvarare ska skyddas.

Det gäller här att inte glömma bort yttrande-, förenings- och samlingsfriheten, för det är också någonting som måste respekteras. Det tar vi bland annat upp i UD:s rapport om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Iran, vars senaste version vi presenterade för några dagar sedan.

Anf. 19 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, utrikesministern! Som jag sa tidigare betvivlar jag inte att man är engagerad och vill lyfta mänskliga rättigheter när man träffar företrädare för Iran, men det räcker inte. Jag har varit ledamot av den här kammaren i elva år, och under den tiden har jag och många andra ledamöter från olika partier lyft detta. Jag har vetat i 40 år att detta har pågått. Iran ignorerar kritiken totalt. Om vi inte vidtar ytterligare åtgärder och strategier mot regimen kommer den att fortsätta med oförminskade kränkningar av mänskliga rättigheter.

Amnesty rapporterar att de 17 mödrar vars minderåriga barn sitter i fängelse fått följande svar från företrädare för regimen: ”Vi kan göra vad vi vill med era barn, vi kan hålla kvar dem i tio år om vi vill, vi kan avrätta dem och ni kan inte göra något åt saken.” Det var alltså mammor till 12-åringar och många andra under 18 år som blivit gripna. En hel del har dödats. Vi hörde också i Sveriges Radio hur borgmästaren i en av de här städerna sa att man hade dödat hundratals. Han sa det som att det var någonting viktigt de gjort och någonting de helt enkelt var stolta över. Detta är den regim vi har att göra att med.

Jag menar att det handelsavtal som Sverige har med Iran kan villkoras. Man hänger till exempel människor i lyftkranar – det är värre än på medeltiden – och vi skulle faktiskt kunna beordra alla svenska eller europeiska företag att inte sälja till Iran eller importera därifrån. Om vi inte kan stå upp för detta är det hypokritiskt; vi bara pratar, men det händer ingenting i den verkliga världen. Kan inte utrikesministern till exempel säga att vi kräver att alla de tusentals demonstranter som blivit gripna ska släppas? Kan hon inte säga att de som har begått dessa brott ska ställas inför rätta – faktiskt inför internationell rätt?

Iran mördar journalister, ungdomar, studenter, kurder, socialister, människorättsaktivister och arbetaraktivister. Det är de som mördas i dag. Oftast säger man att det har med narkotika att göra. Så fort det handlar om kurder, balucher eller araber i södra Iran säger man att de är narkomaner

eller har sålt narkotika, men oftast handlar det om politisk aktivism. Regimen vill inte att det ska finnas i statistiken som upprättas internationellt varje år. Det finns vittnen; det är många föräldrar och släktingar som vittnar om detta.

Det är min fråga. Vill utrikesministern kräva av Iran att Nasrin Sotoudeh, Ahmadreza Djalali och de andra tusentals människorna släpps – alla arbetaraktivister och kvinnor som kämpar för sina grundläggande mänskliga fri- och rättigheter? Annars kan man helt enkelt vidta andra åtgärder. Dialogen mellan såväl Sverige och Iran som EU och Iran varit helt verkningsslös, och då måste man vidta andra åtgärder. Jag vill ha ett svar.

Anf. 20 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Sverige gör ett stort jobb med att lyfta mänskliga rättigheter, vilket utrikesministern berättar om. Jag tror att Sverige har en viktig roll att fylla när det gäller det politiska läget kring Iran. Vi ser hur Iran är en del av stormakternas spel och en väldigt tydlig del i Mellanösterns regionala maktkamp.

Här i riksdagen fattade vi nyligen beslut om att tillåta att regeringen går med i Instex, det index som är en del av försöket att hålla fast vid kärnteknikavtalet och från Europas sida kunna ha handel med Iran och inte bli blockerade av USA:s sanktioner. Jag tror att det är ett steg som kan hjälpa till i arbetet med att skapa bra relationer. Det andra handlar om Sveriges ordförandeskap i IAEA, kärnenergiorganisationen, där vi verkligen har en central roll. Jag hoppas att regeringen använder de möjligheter den har för att på bästa sätt pressa Iran att göra så mycket som möjligt kring mänskliga rättigheter. Regimen i Teheran kommer aldrig att bli snäll, men vi kan åtminstone försöka sätta så mycket press på den vi bara kan för att göra skillnad för det iranska folket.

Det är det jag vill skicka med utrikesministern – att vi ska stå på det iranska folkets sida i alla lägen. Vi ska inte blunda och inte glömma bort att lyfta de brott som den iranska regimen begår, och vi ska sätta så mycket tryck på Iran som möjligt.

Anf. 21 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag konstaterar att regeringen och jag har samma syn på utvecklingen i Iran som både Amineh Kakabaveh och Håkan Svenneling. När det gäller de senaste protesterna kräver regeringen att alla som har begått våldshandlingar ska hållas ansvariga för detta – ingen straffrihet – och att alla fredliga demonstranter släpps omedelbart. Vi kräver också till exempel Nasrin Sotoudehs frigivande; vi kräver hela tiden en rad namngivna personers frigivande. Svaret på Amineh Kakabavehs fråga är alltså: Ja, vi kräver att dessa personer ska frigges.

Det är ju så att det med iranska mått mätt är en ganska reformvänlig regim. Att förbättra situationen kan ta mycket lång tid, för det finns så starka konservativa krafter i landet – både inom och utom regeringen – som försöker motarbeta alla eventuella små framsteg som görs över tid. Men det är bättre att det är en regim som är något mer reformvänlig än att det är en ännu mer konservativ regim. Denna regim är i alla fall beredd att prata med internationella interlokutörer.

Rättsstatens principer respekteras inte, som båda ledamöterna har tagit upp. Personer frihetsberövas utan att ens informeras om vad de står åtalade

för, och personer sitter frihetsberövade utan någon som helst rättegång. Vi tar som sagt upp detta, och samtidigt vill vi ha en så bred dialog som möjligt. Vi kan nämligen se att det emellanåt fungerar – vi kräver frigivning, och det blir frigivning. Utan någon som helst dialog skulle inte detta vara möjligt.

Håkan Svenneling tar upp Instex, och det handlar just om den kärnvapentekniska överenskommelsen – den som kallas JCPOA. Det handlar om frågan om att Iran ska få kärnvapen och därmed spela en mer destruktiv roll i Mellanöstern. Enda sättet att få Iran att gå med på att inte utveckla kärnvapen var ju att sanktioner som gäller ekonomi skulle lyftas, för att befolkningen ska få det bättre. När USA nu har dragit sig ur har detta inte skett. Alltså har Iran börjat att dra sig ur att följa de regler som gäller för JCPOA.

Ett exempel – eller ett försök – är att använda Instex, som är ett slags byteshandel. Det har inte varit så framgångsrikt hittills. Syftet med detta är att man ändå skulle försöka med något slags ekonomisk utveckling för att få in Iran i JCPOA igen så att de inte utvecklar kärnvapen, för ett Iran med kärnvapen kommer att vara mycket värre än det Iran som vi ser nu.

Jag tror inte – och det har jag upprepat många gånger här i kammaren – att handel i sig är någonting som motverkar krav, dialog och tuff kritik. Tvärtom möjliggör det att ha direkt dialog med makthavare som kan förändra situationen.

Anf. 22 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Jag tackar utrikesministern för att hon vill fortsätta att följa detta och fortsätta att utkräva ansvar samt frigivning av samtliga politiska fångar och av de demonstranter som har gripits under de senaste veckorna.

Det är klart att dialog är viktigt. Det borde vara den optimala metoden för att påverka. Problemet är att Irans intressen är ekonomiska. Iran är inte intresserat av dialog. Programmet gällande kärnvapen är endast på Irans villkor. Om man handlar med, duckar för och daltar med Iran kommer de att följa reglerna – annars inte. Så är det med dem.

Det gick att ha en överenskommelse om det. Då kan man också till exempel ha en överenskommelse om mänskliga rättigheter och säga att vi i Sverige, som är ett humant land med en feministisk utrikespolitik, kräver detta. Då kan man säga att vi vill ha en dialog med Iran men att vi också vill att Iran ska lyssna på oss. Annars går det inte.

Den ärligaste utrikesministern var Lena Hjelm-Wallén. Hon var den enda som sa att det är verkningslöst att ha dialog med denna regim – det går inte. Det ser vi också. Irans nuvarande regim är samma regim som har varit i 40 år. Utrikes vill de vara öppna; inrikes är de bödlar. Så är det.

Därför vill jag att vi ska fortsätta, och därför är jag glad att utrikesministern vill föra denna dialog.

Den här debatten kommer att fortsätta. Så länge förtrycket och repressionen består och så länge mänskliga rättigheter kränks måste denna dialog och denna debatt fortsätta.

Avslutningsvis vill jag önska fru talmannen, utrikesministern, alla medarbetare, personalen i Riksdagsförvaltningen och alla följare god jul och gott nytt år.

Anf. 23 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag vill säga ett par saker med anledning av ledamöternas inlägg.

Det tog tio år att förhandla fram JCPOA. Det var den enda möjligheten att få Iran att stanna upp på sin väg mot att bli en kärnvapenstat. De följde avtalet hela vägen fram till att USA lämnade det; då slutade de att följa avtalet. Så man kan inte säga att det inte har någon verkan, utan tvärtom hade det en verkan.

Jag tror heller inte att alla de fackliga aktivister som har blivit frisläppta därför att vi och säkert också andra länder har krävt deras frisläppande – namn för namn – säger att det är verkningslöst. De hade förmodligen suttit kvar i fängelse om det inte hade funnits ett internationellt tryck för att de skulle frisläppas.

Jag hävdar alltså att man ska ha dialog och framföra just den typ av krav som vi framför.

Det är också väldigt viktigt att vi systematiskt pekar på rätten för kvinnor och flickor i Iran. Jag tycker att detta är alldeles särskilt illa, både när det gäller vardagslivet – Håkan Svenneling tog upp denna fråga specifikt – och när det gäller att man har en systematisk underordning av kvinnorna och flickorna i Iran som är helt oacceptabel.

Med vår feministiska utrikespolitik väjer vi inte för dessa frågor ens när det gäller regimer som inte tar detta på något som helst allvar.

Jag vill tacka för interpellationen och önska interpellanten och ledamoten Svenneling god jul och gott nytt år.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2019/20:170 om Chiles associeringsavtal med EU

Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Lorena Delgado Varas har frågat mig hur jag tänker agera för att pausa uppdateringen av associeringsavtalet med Chile med anledning av den chilenska regeringens våld mot Chiles folk.

Först och främst vill jag understryka att regeringen noggrant följer utvecklingen i Chile. Det är tydligt att demonstrationerna, inklusive regeringens och myndigheternas svar på dessa, har skakat om det chilenska samhället i grunden. Chile behöver nu finna en väg framåt som adresserar missnöjet bakom protesterna och som hanterar det utbredda våldet och anklagelser om kränkningar av mänskliga rättigheter.

Sveriges regering välkomnar därför den breda politiska överenskommelsen mellan regerings- och oppositionspartier om bland annat framtagandet av en ny författning samt att Chiles oberoende rättsväsen nu utreder anklagelserna om kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Regeringen anser att det ligger i EU:s ekonomiska och politisk-strategiska intresse att ingå samarbetsavtal med tredje part. Regeringen har därför inte för avsikt att agera för att pausa förhandlingarna om ett moderniserat associeringsavtal mellan EU och Chile. Jag kommer att besvara denna interpellation genom att förklara varför.

Chile är Sveriges viktigaste handelspartner per capita i Latinamerika. Sverige och Chile har utmärkta bilaterala relationer och starka mellanfolkliga band.

Sedan 2003 har EU ett associeringsavtal med Chile – det första i sitt slag i Sydamerika. Avtalet har fungerat väl och har bidragit till att stärka den politiska dialogen och handelsrelationerna mellan EU och Chile. Samtidigt ska det understrykas att associeringsavtalet inte enbart är ett handelsavtal. Det består av både en politisk del och en frihandelsdel, vilket ger möjlighet till ett brett samarbete. Den politiska delen inkluderar en regelbunden politisk dialog och utbyte av erfarenheter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Det nuvarande avtalet har dock med tiden blivit omodernt. Regeringen välkomnar därför att EU och Chile har påbörjat förhandlingar om en modernisering av avtalet för att bland annat få till stånd tydligare skrivningar om hållbarhet, jämställdhet och antikorrruption samt hänsyn till bland annat e-handel och dataflöden.

Fru talman! Sverige har en tradition av att hålla dörrarna öppna för konstruktiv dialog. Handel är tillsammans med politisk dialog och samarbete ett viktigt verktyg för att främja respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer. Sverige ska verka för att fler breda associeringsavtal mellan EU och tredje part ingås samt för att de används också för dessa ändamål.

I EU:s direktiv för förhandlingarna med Chile anges tydligt att avtalet ska baseras på respekt för demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Vidare ska parterna ges möjlighet att unilateralt säga upp hela eller delar av avtalet ifall dessa principer kränks av den andra parten. Direktiven anger dessutom att en oberoende hållbarhetsanalys av de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna av avtalets frihandelsdel ska tas fram parallellt med förhandlingarna. Detta arbete inkluderar breda konsultationer med berörda parter, inklusive civilsamhället.

Avslutningsvis vill jag därför understryka att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är grundläggande beståndsdelar i förhandlingarna om ett moderniserat associeringsavtal med Chile och att det nya avtalet väntas få tydligare skrivningar i fler för regeringen prioriterade frågor, som hållbarhet och jämställdhet.

Jag delar Lorena Delgado Varas uppfattning att EU:s associeringsavtal – både avtalet som är på plats och förhandlingarna om det nya avtalet – bör användas som ett verktyg för att främja demokrati och mänskliga rättigheter och en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Regeringen bedömer dock inte att en paus i förhandlingarna med Chile skulle gagna det syftet.

Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Chile befinner sig på dag 63 av de folkliga protesterna, som fortsätter från norr till söder, och förtrycket fortsätter. Det räcker med att gå in på de olika sociala medierna för att få bilder av det.

FN presenterade en rapport den 13 december. Där presenterades siffror på över 28 000 gripna, många av dem olagligt gripna och anhållna. Det rapporteras om tortyr, sexuellt våld mot demonstranter och om döda. Siffran för antalet demonstranter som förlorat synen är också en exceptionell siffra; över 350 har förlorat synen. Och alla dessa siffror ökar.

Totalt presenterar FN 21 punkter som Chile bör åtgärda med anledning av brott mot mänskliga rättigheter. Chiles regering svarar med att de vill verifiera fakta, eftersom de anser att siffrorna inte stämmer.

Jag har tyvärr inte fått information om att regeringen ens kallat in ambassadören för att yttra Sveriges svaga ställningstagande. Men det är klart att när man lyssnar på utrikesministerns svar här, som i princip är detsamma som för en månad sedan, inser man att det inte finns något svar. Det är fortfarande samma besked: Vi avvaktar och väntar. Jag undrar vad som krävs för att en regering ska agera.

Utrikesminister Linde pekar på den breda politiska överenskommelsen mellan regeringen och oppositionspartierna, det så kallade fredsavtalet. Men ministern glömmer att fredsavtalet är både odemokratiskt och icke-inkluderande och att det vacklar. Flera partier inom oppositionen har lämnat avtalet. Unidad Social, som är en paraplyorganisation för alla fackföreningsrörelser och miljö-, feminist-, urfolks- och studentorganisationer – har sagt nej till avtalet och campar nu utanför Chiles parlament för att uppmärksamma detta.

226 kommuner i Chile har genomfört folkomröstningar där stödet för en demokratisk, folklig konstitutionsprocess fick över 80 procent. I de kommuner vars borgmästare inte öppnade för folkomröstning anordnade organisationerna själva folkomröstningarna. Resultatet var detsamma.

Samtidigt pågår en parallell process från regeringens håll med fortsatt repression mot folket. Det senaste som kommit fram är införandet av tår-gaskemikalier i vattenkanonerna, som nu orsakar svåra brännskador hos demonstranterna. Regeringen fortsätter också att införa mer repressiva lagar för att bland annat inskränka demonstrationsrätten.

I dag kommer demonstrationerna att resas igen på nationell nivå, som de gör varje fredag. Gatorna kommer att fyllas, och det kommer att resultera i fler skadade och gripna.

Kommer Sveriges regering över huvud taget att agera mot Chiles regering, i så fall på vilket sätt? Om man inte är villig att använda de verktyg som finns för att sätta press, vad är i så fall kriterierna för att sätta press på en regering? Är det mord, tortyr, systematiskt sexuellt våld och olagliga anhållanden? Allt detta förekommer i dag i Chile.

Anf. 26 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Vänsterpartiet har de senaste två månaderna försökt få svar på vad som är regeringens strategi för Chile.

Det är jättebra att man fördömer polisens och militärens våld, men vad händer sedan? Hur jobbar man aktivt för att sätta press på den chilenska regeringen? Tyvärr har svaren varit och fortsätter att vara få.

Låt oss konstatera några saker till att börja med. Regeringen vill använda handel för att stärka demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter, men i just detta fall vill man inte sätta press på den chilenska regeringen. I stället vill man fortsätta att förhandla om associeringsavtalet.

Regeringen anser att om man gör som Vänsterpartiet tycker och pausar förhandlingarna, notera pausar, då stänger man en dörr. Frågan är då vilka initiativ regeringen skulle vilja ta för att gagna syftet att stärka demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter, men det får vi ingen riktig klarhet i.

Fru talman! Man kan också konstatera att den nya konstitutionen, som den svenska regeringen välkomnar, inte har tystat protesterna. Avståndet mellan politiker och vanligt folk i Chile är uppenbart långt. Det har lett till att politikerna skrivit in flera klausuler i arbetet med konstitutionen som folket inte tänker acceptera.

Man kan också i detta sammanhang sätta in FN:s klimattoppmöte COP 25 i bilden. Att det flyttades från Chile ledde säkert till minskad repression mot demonstranterna. Samtidigt pekar rapporterna från Madrid på att Piñeras regering i Chile inte klarade av att leda förhandlingarna på ett fullgott sätt. I Madrid missade världens länder och ledare en avgörande möjlighet att motverka klimatförändringarna. Den tog man aldrig, och ett tungt ansvar för detta vilar på den chilenska regeringen.

Vad är då skälet till protesterna? I Chile äger den rikaste delen av befolkningen över 26 procent av tillgångarna i landet och den fattigaste halvan omkring 2 procent. En stor del av chilensarna har svårt att klara sig ekonomiskt. Minimilönen är mycket låg och räcker inte till att betala nödvändigheter som boende, utbildning, sjukvård, vatten, el och kollektivtrafik. Hälften av landets löntagare har en lön som är mycket låg.

Under 2019 har landet skakats av de omfattande protesterna. Det brutala våld som man har mötts av har väckt obehagliga minnen från Pinochets militärdiktatur.

Det är jättebra att regeringen tar fram MR-rapporter. Det är viktigt för det arbete som vi har i Sverige för att öka medvetenheten om de brott som sker runt om i världen mot mänskliga rättigheter. Att det i vår kommer en ny sådan rapport om Chile är också bra. Men våra rapporter i Sverige kommer aldrig att höras i Chile. Det kommer aldrig att vara rätt strategi för att man ska reagera där.

Vad ska då Sverige göra? Jag och Vänsterpartiet menar att det är dags för Sverige att höja rösten för Chiles folk.

Utrikesminister Ann Linde kan kalla upp Chiles ambassadör till UD och vara tydlig i sitt fördömande av det våld och den brutalitet som vi har sett, att man har infört undantagstillstånd och att man har använt sig av militär. Man kan och bör kräva att EU pausar uppdateringen av associeringsavtalet med Chile. Det är rimligt att hela Europa sätter press på Chiles regering att sluta med våldet från militär och polis, att de facto skapa en fredlig process kring konstitution och andra delar i samhället och att lyssna på demonstranternas krav. Man kan också stoppa den svenska vapenexporten till Chiles militär. Den är inte jättestor, men den finns. Jag menar att det skulle vara en tydlig markering från svensk sida om man genomförde ett stopp av vapenexporten.

Vår fråga kvarstår från Vänsterpartiet: Vad gör den svenska regeringen för Chiles folk?

Anf. 27 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Sveriges regering förväntar sig att de mänskliga rättigheterna respekteras under alla omständigheter.

Som svar på era frågor kan jag meddela att regeringen lyft det här flera gånger med Chiles ambassadör. Sverige är bland de länder i EU som sätter starkast press, så när ni säger att vi inte sätter press far ni med osanning. Det är inte sant, så sluta att säga det!

Chiles regering har medgett att ordningsmakten inte har följt rutinerna för våldsanvändning och att övervåld mot demonstranterna har förekommit. I ljuset av de omfattande anklagelserna om kränkningar av mänskliga rättigheter är det avgörande att säkerställa ansvarsutkrävande gentemot polis och militär. Och det är det vi gör hela tiden.

Chile är en demokratisk rättsstat. Sveriges regering förväntar sig naturligtvis att Chiles oberoende rättsväsen undersöker de anklagelser om kränkningar som har framkommit, och den processen har redan inletts. I tisdags talade jag personligen med Michelle Bachelet, som är FN:s människorättschef. Hon har själv skickat dit en kommitté för att se hur man kan säkerställa ett ansvarsutkrävande.

Dessa oberoende granskningar också från andra nationella institut för mänskliga rättigheter och civilsamhällesorganisationer är mycket viktiga, och kontoret för FN:s högkommissarie har kritiserat våldsanvändningen och gör nu vad man kan för att få ansvarsutkrävande. Vi är bland de absolut tuffaste av alla som sätter press på och kräver detta.

Det är särskilt bekymmersamt att dessa rapporter innehåller uppgifter om oproportionerligt våld, icke nödvändigt våld, dödsfall, skador, tortyr, sexuellt våld och godtyckliga ingripanden.

Jag har otaliga gånger fått information om detta från Sveriges ambassadör i Chile, och jag har hållit mig uppdaterad precis hela tiden, under den värsta tiden på daglig basis.

Samtidigt är det viktigt att påpeka att dessa granskningar har genomförts på inbjudan av den chilenska regeringen, som också har meddelat att den värdesätter dessa rapporter och följer upp rekommendationerna vad gäller bland annat en reformering av polisväsendet.

Av FN-rapporten framgår det att chilenska myndigheter har samarbetat med observatörerna. De har fått fri tillgång till sjukhus, polisstationer, häkten och anstalter. Observatörerna har kunnat genomföra ett stort antal intervjuer med hundratals drabbade civila men också med ett stort antal poliser, med flera som har skadats under protesterna och med demonstranter.

Av samma rapport framgår det att chilenska myndigheter, både domstolar och det nationella institutet för mänskliga rättigheter, har vidtagit ett flertal åtgärder för att förhindra, rapportera och utreda de omfattande anklagelserna om kränkning av mänskliga rättigheter.

Fru talman! Sveriges regering tar situationen i Chile, inklusive anklagelserna om kränkning av mänskliga rättigheter, på stort allvar. Att säga något annat är falskt. Vi följer utvecklingen noga och har möten med företrädare för den chilenska regeringen, med övriga politiska partier och med civilsamhället. Jag har flera gånger uttalat mig om situationen för att understryka vikten av att mänskliga rättigheter respekteras och att myndigheterna inte utövar oproportionerligt våld.

Det grundläggande för en demokrati och en rättsstat är att yttrande-, förenings- och samlingsfrihet respekteras.

Vi har gjort en rapport om mänskliga rättigheter i Chile, och där tas dessa problem upp. Nästa år kommer rapporten att uppdateras, och de senaste månadernas händelser kommer givetvis att vara en del av denna granskning.

Anf. 28 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Det var hårda ord från utrikesministern. Jag uppfattade inte om regeringen har kallat in ambassadören, men jag uppfattade att ni har haft ett samtal. Detta har dock inte varit tydligt utåt. Jag önskar att utrikesministerns hårda ord riktades till en regering som begår brott mot mänskliga rättigheter i stället för till parlamentariker som försöker lyfta upp frågan här i kammaren.

Jag håller med om att det är viktigt med internationella avtal, som utrikesministern pekar på. Men vi måste också fundera på vad de ska vara till. Är det meningen att de ska användas för att ”mänskligarättigheter-washa” eller ”greenwasha”?

Vi har som land ett ansvar för det som händer i Chile i dag. Vi har upprätthållit handel och relationer som vanligt trots mord på sociala ledare, olagliga anhållanden och livsfarliga miljöförstörelser som befolkning, djur och natur har fått stå ut med de senaste 30 åren. Sverige har utan ansvarskrav konsekvent ökat sin export till Chile.

Utrikesministern menar att en paus i moderniseringen av associeringsavtalet inte skulle gagna demokrati och mänskliga rättigheter i Chile. Men jag menar att det vore ett sätt att markera att vi menar allvar med de punkter vi har tecknat i associeringsavtalet.

En regering som begår brott mot mänskliga rättigheter måste få veta av omvärlden att det är oacceptabelt, och jag har faktiskt inte hört Sveriges röst tydligt nog.

Anf. 29 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Det är bra att utrikesministern tydligt höjer tonläget och säger att man är tuffast av alla. Jag hoppas att detta tonläge även gäller gentemot Chiles regering. Vi har velat ha klarhet i att man ska vara tydliga i sin kritik mot Chile och att Sverige och EU ska sätta press på Chile. Det är bra att man har uttryckt kritik till ambassadören och i de kontakter man har haft med regeringen.

Vänsterpartiet har två krav till. Det ena är att stoppa vapenexporten för att markera att Sverige inte tänker skicka vapen så länge den aktuella polis- och militärbrutaliteten pågår. Det andra är att göra paus i förhandlingarna om associeringsavtalet. Det är uppenbart att det är bra med handel och utbyte mellan Chile och Europa – och Sverige. Men genom att markera att man inte tänker gå vidare med uppdateringarna så länge det brutala våldet pågår skickar man en tydlig signal. Det är ett konkret sätt att tydligt säga: Om ni upphör med våldet kommer en dag då vi kan börja förhandla igen.

Fru talman! Vi ska ha klart för oss att Chiles regering vill visa upp två bilder, en internationellt där man tar oron för polisbrutaliteten på allvar och en annan i Chile. Man fyller på med kemikalier i vattenkanonerna för att visa att man är beredd att gå ännu längre mot dem som demonstrerar samtidigt som man internationellt säger att man tar oron och rapporterna på allvar. Vi måste hela tiden se och hålla i huvudet att dessa två saker sker.

Det är jättebra att utrikesministern har talat med Michelle Bachelet. Hon är en god vän till Sverige och de värderingar vi står upp för, och hon gör ett viktigt arbete. Det hoppas jag att vi kan fortsätta att stödja.

Anf. 30 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Interpellanten säger att hon inte har hört Sveriges röst. Det beror endast på att interpellanten inte har lyssnat. Har man inte uppfattat det vi har sagt om Chile till ambassadören, till Chile direkt, till FN:s högkommissarie och gång på gång i EU beror det på att man inte har velat lyssna för att kunna framföra kritik – kritik som inte är nödvändig.

Att vi har olika sätt att se på hur man ska ta itu med dessa frågor är en helt annan sak. Jag respekterar fullt ut att interpellanten har en annan åsikt än vad regeringen har vad gäller exempelvis att pausa handelsavtal, och jag har redogjort för varför vi inte tror att det är en bra strategi.

Höstens massiva demonstrationer i Chile och flera andra länder har visat på ett brett folkligt missnöje med bland annat social ojämlikhet och ineffektiva offentliga institutioner.

Sverige och EU kan och bör bidra till att möta dessa utmaningar, dels genom att främja ekonomisk utveckling, vilket man gör genom ett avtal, dels genom att i dialog med Latinamerikas länder främja respekten för mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer, en transparent och effektiv förvaltning, stärkt skydd för miljö och klimat, ett robust civilsamhälle och jämställdhet.

Detta breda engagemang ligger i linje med UD:s handlingsplan för Sveriges förbindelser med Latinamerika och Karibien. Sverige kommer att fortsätta arbetet med att fördjupa partnerskapet med regionens länder i stället för att isolera.

Fru talman! Moderniseringen av EU:s associeringsavtal med Chile syftar bland annat till att uppnå ambitiösare skrivningar om arbetstagares rättigheter, hållbarhet, antikorrupktion, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Exempelvis har EU för avsikt att få med bestämmelser för effektiv implementering av ILO:s kärnkonventioner och för första gången ett separat kapitel om handel och jämställdhet i ett av EU:s frihandelsavtal.

EU:s förhandlingsdirektiv anger att en oberoende hållbarhetsanalys av de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna av avtalets frihandelsdel ska tas fram parallellt med förhandlingarna. Detta arbete inkluderar breda konsultationer med berörda partier, inklusive civilsamhället.

Vidare ska avtalet innehålla en klausul som gör det möjligt att säga upp avtalet ifall den andra parten inte respekterar grundläggande principer om demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. En sådan klausul blir ett kraftfullt verktyg för att värna en utveckling enligt dessa gemensamma värderingar.

Sammantaget innebär detta att den pågående moderniseringen av associeringsavtalet mellan EU och Chile kan bidra till att stärka samarbetet med Chile för att främja respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer och en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Sveriges regering stöder därför fullt ut de fortsatta förhandlingarna mellan EU och Chile.

Anf. 31 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Utrikesministern anklagar mig för att inte vilja se eller lyssna till regeringens arbete. Jag vill försäkra ministern om att vi är många som dagligen velat se ett tydligt ställningstagande. Det vore klädsamt om ministern lyssnade på detta och på de otaliga organisationer som varje vecka träffas och diskuterar detta.

Jag vill avsluta med att lyfta upp den demokratiprocess som folket fört fram i hela landet genom bland annat Unidad Social, som omfattar fackföreningar, miljöorganisationer, feministiska organisationer, urfolksorganisationer och studentorganisationer. Överallt har man skapat självsammankallande, folkliga möten där en enorm folkutbildning pågår och där man påbörjat en folklig konstitutionsprocess för att få bort diktaturens konstitution. Detta är en process som bör få omvärldens stöd.

Chiles folks krav är legitima. Folk ska ha rätt till vatten, vilket de i dag inte har eftersom vattnet är privatiserat. Barn ska växa upp utan att bli förgiftade. Pensionssystemen ska säkra äldres rätt till ett värdigt liv. Folk ska kunna leva utan att behöva belåna sig för att köpa mat. Urfolken ska ha rätt till sin kultur, mark och vatten. Om vi tänker efter är det många av Chiles folks krav som är applicerbara även här i Sverige. Kanske kan vi dra lärdom av detta.

Jag är övertygad om att Sverige skulle kunna vara ett land som spelar en positiv roll för demokratiprocessen i Chile. Och om vi har goda band med Chile, låt oss då ha det med det chilenska folket, inte med en regering som begår brott mot mänskliga rättigheter. Låt oss pausa associeringsavtalet, och låt oss tala om för Chiles regering att brott mot mänskliga rättigheter är oacceptabla.

Anf. 32 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Sverige har en tradition av en öppen, konstruktiv dialog med våra internationella partner. Via vårt medlemskap i EU har Sverige möjlighet att sluta breda och ambitiösa samarbetsavtal med tredje part för att främja våra intressen och samarbeta internationellt för att stärka respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Detta skapar förutsättningar även för en mer öppen och fri världshandel, vilket är avgörande för ett litet, exportberoende land som Sverige.

Sverige ska verka för fler djupa och breda associerings- och frihandelsavtal mellan EU och tredje part samt för att dessa används för att främja respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Om EU stänger dörrarna till det breda samarbete som associeringsavtalet möjliggör minskar vi våra möjligheter att ha inflytande över utvecklingen i våra partnerländer.

Förhandlingarna mellan EU och Chile syftar till att uppnå ett omfattande och modernt avtal som passar dagens behov bättre. Parterna avser dessutom att åstadkomma mer ambitiösa skrivningar om bland annat hållbarhet, antikorrruption, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Ett moderniserat associeringsavtal mellan EU och Chile kommer att vara ett viktigt verktyg för att värna respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer och främja en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling i Chile. Regeringen anser därför att det vore kontraproduktivt att pausa förhandlingarna med Chile.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 33 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Håkan Svenneling har frågat mig hur jag ser att en normaliserad relation med Israel påverkar möjligheterna att fördöma Israels brott mot folkrätten och mänskliga rättigheter och om jag avser att ta några initiativ med anledning av det ökande antalet israeliska bosättningar på ockuperad mark i Palestina.

Relationen med både Israel och Palestina är viktig och något som regeringen värnar. Därför ämnar jag fortsätta arbetet med att stärka relationen med Israel liksom fortsätta att tydligt stå upp för Israels legitima säkerhetsbehov. Det finns frågor där Sverige och den israeliska regeringen har olika positioner. Detta borde inte stå i vägen för dialog. En av grunderna i svensk utrikespolitik över tid och under olika regeringar är att söka dialog även med länder som vi inte är överens med i alla frågor. Jag avser att fortsätta att driva denna linje.

Stärkandet av folkrätten och främjandet av de mänskliga rättigheterna utgör en av grunderna i svensk utrikespolitik. Denna linje har över tid kännetecknat svenskt agerande, oavsett regering. Även detta kommer jag att fortsätta att verka för. Det innebär att regeringen oförtruttet fortsätter sitt omfattande engagemang för tvåstatslösningen och ett slut på ockupationen utifrån folkrätten och FN:s säkerhetsrådsresolutioner. Vi verkar utifrån en enig EU-linje i detta. Regeringen måste givetvis fortsätta att behålla FN:s och EU:s folkrättsbaserade syn på den israelisk-palestinska konflikten och samtidigt ha en god och konstruktiv relation med Israel.

Regeringen fördömer Israels bosättningspolitik på Västbanken, inklusive östra Jerusalem. Vi anser alla inom EU att bosättningarna är en flagrant kränkning av folkrätten, strider mot FN:s säkerhetsrådsresolution 2334, som antogs den 23 december 2016, och utgör ett allvarligt hinder för tvåstatslösningen. FN och EU står enade i synen på att bosättningarna är olagliga. Regeringen beklagar USA:s ändrade position att bosättningar inte strider mot folkrätten. FN och EU har varit tydliga i sin kritik mot USA:s nya position.

Min och regeringens politiska ambition är att arbeta för en tvåstatslösning där Israel och Palestina kan leva sida vid sida i fred och säkerhet. För att detta ska bli verklighet måste ockupationen och bosättningspolitiken upphöra. Detta kommer Sverige att fortsätta vara tydligt med.

Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för svaret.

Jag har begärt denna interpellationsdebatt med utrikesminister Ann Linde med anledning av den oroväckande utveckling vi ser på Västbanken i Palestina med fler och fler växande bosättningar. Samtidigt ser vi en mycket oroväckande utveckling i Gaza, genom Israels blockad, som i praktiken har inneburit att Gaza förvandlats till ett utomhusfängelse. Vi kan konstatera att Israels regerings brott mot den internationella folkrätten och mot mänskliga rättigheter är omfattande i båda dessa fall.

Ett av de första budskap Ann Linde hade när hon tillträdde som utrikesminister var att hon ville se förbättrade relationer med Israel. Hon har där-
efter fått uttala sig om saken ett antal gånger här i riksdagen. Det finns
inget självändamål för Sverige att ha dåliga relationer med något land, inte
heller med Israel. Å andra sidan finns det ingen anledning att sätta goda
relationer med Israel över frågan att kritisera brott som Israel begår mot
internationell rätt och mot mänskliga rättigheter.

Jag skulle säga att det är avgörande att Sverige som land står upp och
kritiserar brott mot internationell rätt, även när det försämrar våra relatio-
ner till ett land, också när det handlar om Israel.

Den israeliska regeringen, med Benjamin Netanyahu i spetsen och
hans attacker på tvåstatslösningen, är tydlig. Det är uppenbart att Netanya-
hus och Likuds ambitioner är att skjuta tvåstatslösningen i sank, där man
annars skulle ha fått en stat för Israel och en stat för Palestina. Vi som
värnar tvåstatslösningen, vilket jag vet att utrikesministern gör, vi som tror
på en fredlig lösning och vi som tar frågan om expanderande bosättningar
på Västbanken på största allvar måste stå upp.

Samtidigt fortsätter lidandet på Gazaremsan, där man befinner sig i en
akut situation på grund av Israels blockad. Bristen på bland annat elektrici-
tet, rent vatten och sjukvårdsartiklar orsakar mycket svåra förhållanden
för befolkningen. Den senaste tidens flygräder har inneburit att 30 perso-
ner dödats, varav flera barn. Israel gick först hårt ut och sa att man dödat
en ledare för Islamska jihad, men efteråt visade det sig att man lyckats
döda en fattig familj där fadern endast bar samma namn som den som var
måltavlan. Efter månader av relativt lugn i Gaza utlöste Israels attack ett
svar från Hamas i Gaza med över 200 raketer mot Israel. På ett ögonblick
var de hårt prövade folken tillbaka i samma rädsla som tidigare.

Den utveckling som vi nu ser kan i mångt och mycket förklaras utifrån
två personer: Israels premiärminister Benjamin Netanyahu och USA:s pre-
sident Donald Trump. Netanyahu är med all sannolikhet på väg att tappa
makten. Han klamrar sig just nu med alla medel kvar vid makten för att
inte förlora sin immunitet som han lär behöva. Han står nämligen åtalad
för inte mindre än tre brott under sin långa tid vid makten i Israel. Det vore
en välgärning för hela världen om hans tid en dag tog slut. Förhoppnings-
vis sker det när de som bor i Israel går till val den 3 mars 2020 – det tredje
valet på ett år.

Donald Trump å sin sida är ansvarig för USA:s legitimerande av Israels
aggressiva politik. I stället för att sätta press på Israel ger han grönt ljus för
historiska och pågående brott mot internationell rätt och bidrar till att situa-
tionen i det ockuperade Palestina blir värre. Ibland viftar han med en freds-
plan, men vi får inte glömma bort att det är en chimär för att vi ska glömma
bort vad han gör med andra handen.

Fru talman! Det är mot denna bakgrund som vi behöver diskutera even-
tuellt förbättrade relationer från Sverige gentemot Israel. Innebär förbätt-
rade relationer att Sverige måste vara tyst i fråga om de brott som begås
mot internationell rätt och mänskliga rättigheter i Israel? Innebär förbättra-
de relationer att Sverige inte ska stå upp för tvåstatslösningen genom att
konsekvent motsätta sig fler bosättningar? Och innebär förbättrade relatio-
ner att Sverige inte ska stödja palestinierna i att skapa en självständig stat?
Är detta priset för förbättrade relationer kommer jag och Vänsterpartiet

aldrig att köpa det. Sverige som land måste alltid stå upp för mänskliga rättigheter, oavsett när, av vem och med vilka motiv de kränks.

Prot. 2019/20:56
20 december

Svar på
interpellationer

Anf. 35 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Svaret på Håkan Svennelings första fråga är nej. Svaret på Håkan Svennelings andra fråga är nej. Svaret på Håkan Svennelings tredje fråga är nej.

En konsekvens av den israeliska bosättningspolitiken och expansionen av bosättningarna på ockuperad mark är demoleringar av palestinska byggnader och hem liksom tvångsflyttningar och konfiskeringar av hem och humanitärt stöd.

EU ser givetvis allvarligt på detta, liksom Sverige som EU-medlem. Sverige och EU har regelbundet uppmanat Israel att upphöra med denna typ av åtgärder och leva upp till de skyldigheter som man har som ockupationsmakt.

Tillsammans med nio andra EU-medlemsstater och EU-kommissionens organ för humanitärt bistånd ingår Sverige i West Bank Protection Consortium. Konsortiet bidrar till humanitärt skydd och vill stärka förutsättningarna för utvecklingen av det palestinska samhället i område C. Vid demolering av projekt och konfiskeringar av humanitärt stöd protesterar konsortiet gentemot de israeliska myndigheterna och begär kompensation.

EU verkar för att isoleringen av Gaza ska hävas. EU har konsekvent i rådsslutsatser, i uttalanden, i anföranden och i den löpande dialogen framfört att gränsövergångarna omedelbart och utan villkor måste öppnas och hållas öppna för humanitärt bistånd, handelsvaror och personer inklusive officiella företrädare för stater.

EU är också tydlig med att Israels säkerhetsintressen måste tas till vara och bedömer att bättre levnadsförhållanden i Gaza skulle bidra till detta.

Som en av de största givarna till Gaza bidrar Sverige inte bara med humanitärt stöd utan även till uppbyggnad av infrastruktur, vatten, elektricitet, hälsosektor och utveckling av den privata sektorn.

Sverige är sedan länge en av de största givarna av tjänster till FN:s hjälpporganisation för palestinska flyktingar Unrwa. Jag och Jordaniens utrikesminister Safadi har flera gånger under hösten, senast denna vecka, träffats för att försöka se till att stödet till Unrwa fortgår trots att det har varit problem med ledningen. Bland annat genom det stöd som Sverige ger bidrar vi till att lindra de stora humanitära behoven i Gaza.

Vi är också mycket tydliga med att Gaza måste ingå i Palestina. Gaza måste ges möjlighet att bli en framtida palestinsk stats fönster mot Medelhavet. Det kräver bland annat att förbindelserna med Västbanken både öppnas och byggs ut.

Regeringen är tydlig med att Israel har ett ansvar som ockupationsmakt för att skydda den palestinska befolkningen. Det är viktigt att all våldsanvändning följer principerna om nödvändighet och proportionalitet.

Regeringen är också tydlig i sitt fördömande av raketbeskjutningar mot civila i Israel. Raketattacker från Gaza mot civila i Israel strider mot den humanitära rätten. Även i denna fråga finns det en klar gemensam EU-hållning. Den enda hållbara och långsiktiga lösningen på det återkommande våldet är en politisk lösning, en tvästatslösning.

Anf. 36 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag välkomnar de tre tydliga nej som utrikesministern gav på mina frågor, och jag hoppas att dessa tydliga nej också kommer att gälla framgent. Jag tror att det är mycket avgörande att man är tydlig gentemot Israels regering och dess företrädare med att Sverige kommer att fortsätta på denna linje och kritisera de brott som begås. Vi kommer inte att vilja backa på dessa punkter för att det ska bli förbättrade relationer, utan är det någon som ska jobba för att förbättra relationerna så är det Israels regering som behöver förändra den politik som man för på de ockuperade områdena i Palestina. Det är på det sättet som relationerna kommer att förbättras.

Jag tänkte gå in på tre områden som jag tycker är viktiga att beröra, och utrikesministern har varit inne på ett av dem.

De som lider mest av ockupationen från Israel är barnen. De palestinska barnen utsätts för en grym behandling av israeliska militärer när de arresteras. Handfängsel och avsaknad av förälder eller advokat vid förhör är standard. Tre fjärdedelar av dem som grips blir fysiskt misshandlade eller tvingas ha ögonbindel, och en tredjedel får för lite mat eller hotas att erkänna – allt enligt FN-organet Unicef.

I Gaza känner vartannat barn ihållande rädsla, och väldigt många barn drabbas av sömnlöshet, mardrömmar och sömnsvårigheter. Vi kan vara överens om att detta kan drabba alla barn världen över. Men i Gaza handlar det om att barnen är rädda för nästa flyganfall eller attack. I år har 27 barn dödats av krypskyttar i Gaza. Barn får helt enkelt inte vara barn.

Egentligen vet jag faktiskt inte om bosätternas barn har det så mycket bättre. De har det bättre men kanske inte bra. Jag såg en bosättarpojke som var på väg att bli tonåring med slitna leksaker och för små lekkamrater. På sin t-shirt hade han hårdföra budskap från bosättarrörelsen. Han sökte sig i stället till den unge soldaten som stod en bit bort vid bosättningen och vaktade. Det är ingen bra miljö att växa upp bland soldater beväpnade till tanderna. Det är inte ett ställe där det ska vara barn.

Läget i Västbankens näst största stad Hebron blir allt sämre. Bosättingarna i Hebron utgör essensen av ockupationens konsekvenser. Mitt i centrala Hebron finns det en bosätting med ett fåtal hus där de mest hårdföra ledarna för bosättarrörelsen bor. Runt omkring dem bor palestinier som dagligen får betala priset för bosätternas våld och aggressioner. Resultatet har blivit att hela centrala Hebrons affärliv har stängts ned. Där bland annat fruktmarknaden, kryddmarknaden, hönsmarknaden och guldmarknaden fanns är allt nu öde. På deras plats ska det nu etableras nya bosättingar. Bosättingarna kommer att göra att Hebron blir en än farligare stad och möjligheterna att skapa en tvåstatslösning allt svårare.

Jag vill därför fråga utrikesministern, även om hon delvis har gett svar på det, vad Sverige gör för att stoppa den väldiga expansionen av bosättingar som vi nu ser på Västbanken.

Utrikesministern var inne på frågan om bistånd. Det tycker jag är mycket bra. Jag välkomnar att man från regeringens sida har förlängt stödet till Unrwa. Det arbete som man har lagt ned på Unrwa har varit jättebra och mycket viktigt.

Så sent som den 9 december förstörde den israeliska armén en vattenreservoar i det palestinska samhället Einnoun på den ockuperade Västbanken. Reservoaren försåg 200 familjer med vatten och var värd över en halv miljon kronor. Den var betald med svenskt bistånd och byggd av hjälp-

organisationen Oxfam tillsammans med lokala partner. Israel river byggnader som har finansierats med bistånd. Det handlar om hundratals byggnader och projekt som förstörs varje år, allt från solpaneler till lekplatser och skolor. Det finns enligt FN 13 000 rivningsorder som väntar mot palestinska byggnader i området.

Utrikesministern har delvis varit inne på det, men vad kan Sverige göra för att hålla Israel ansvarigt för att svenskt och europeiskt bistånd förstörs i denna omfattning?

Anf. 37 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Barnen är naturligtvis de som lider allra mest. Det gäller barnen i Palestina men också barnen i Israel. Som Håkan Svenneling säkert vet har jag suttit i styrelsen för Olof Palmes Internationella Centrum i 13 år och därmed också jobbat med flera projekt i Palestina. Ett av dem handlar om psykologisk hjälp till barn i Gaza. Barnen blir så traumatiserade av att leva i en sådan situation. Det är naturligtvis helt fruktansvärt.

Men jag vill ändå säga att inte heller barnen i Israel mår bra av detta. Jag har själv besökt en förskola i Sderot. Några dagar tidigare hade en raket från Gaza hamnat i förskolans trädgård. Jag besökte också en skola, och under tiden som vi var där gick larmet på grund av att det kom nya raketer.

Både barnen i Palestina och barnen i Israel behöver naturligtvis en fredlig utveckling och en tvåstatslösning. Sverige är en av de allra största givarna inte bara till Unrwa utan också till Unicef.

Jag vill också nämna demoleringen av den svenskfinansierade vattenreservoaren. Så sent som i går hade Utrikesdepartementet samtal med den israeliska ambassadören om relationer och dialog. Då tog vi upp frågan om demoleringen av vattenreservoaren med ambassadören, för detta är naturligtvis inte något som är acceptabelt.

Vi utgår hela tiden från folkrätten, och det är grunden i EU:s och FN:s politik. Jag ser inte heller här att det skulle finnas någon motsättning mellan att kunna rikta kritik mot ockupationen, bosättningarna och så vidare och att ha en bra relation med Israel.

Det är min önskan att det ska bli en bättre relation med Israel. Jag tror inte heller att den polarisering som vi nu ser i Israel är positiv för utvecklingen. Det har också i valkampanjerna blivit väldigt hårda ord från till exempel Netanyahu när man har föreslagit en annexering av hela område C, vilket naturligtvis inte är i enlighet med folkrätten och absolut inte är acceptabelt.

När det gäller bosättningarna har vi en glasklar syn: De är olagliga enligt folkrätten. USA säger nu att de inte är folkrättsvidriga, och det är ingenting som Sverige och inte heller EU ställer upp på. Vi har protesterat mot expansionen av bosättningar, som bara fortsätter och fortsätter och har gjort så i flera år nu.

I FN antogs en säkerhetsresolution 2016 där man fördömde bosättningarna men också våldet mot civila, konfiskeringen av land, husdemoleringar och förflyttning av civila palestinier. Under det svenska medlemskapet i säkerhetsrådet verkade Sverige för genomförandet av resolutionen och betonade vikten av att följa upp detta genom årliga återrapporteringar från FN:s generalsekreterare. Resultatet blev en skriftlig återrapportering varannan gång vid säkerhetsmötena av allt som rör fredsprocessen.

Anf. 38 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Utrikesministern tar upp relationen mellan Israel och Palestina och de brott som begås mot internationell rätt.

Det är riktigt att det sker på båda sidor och att en fredlig lösning är den bästa vägen för att komma åt detta. Men vi får inte glömma bort att Israel är den som är ockupationsmakten. Det är Israel som bär huvudansvaret för den situation som råder i dag i Israel och Palestina. Proportionerna är alltid sådana att det är palestinierna som lider mest i omfattning. Sedan finns det också israeler som lider. Vi ser dem; det begås brott mot dem också. Men om Israels militär upphörde med våldet, med utomhusfängelser i Gaza och med bosättningar på Västbanken skulle det också vara möjligt med en fredlig lösning på Israel–Palestina-konflikten. Det är viktigt att se detta.

Det finns skillnader mellan regeringens och Vänsterpartiets politik kring Israel och Palestina. Vi har skrivit en motion i år om de här frågorna. Jag skulle ändå vilja säga att jag är nöjd med utrikesministerns svar på min interpellation om att vi inte tänker tumma på de här sakerna när det gäller att kritisera den israeliska regeringen för att få en förbättrad relation.

Ministern lyfter också frågan om bosättningarna. Vi har under året fått ett beslut från EU-domstolen om att märka produkter som är producerade på bosättningsmark. Jag hoppas att den svenska regeringen kan ta ledartröjan och genomföra EU-domstolens beslut. Jag tror att det är en viktig åtgärd för att människor som konsumenter ska kunna göra aktiva val och välja de produkter man vill ha. Det blir på det här sättet tydligt var någonsans de har producerats.

Det finns även andra avtal där den svenska regeringen behöver tydliggöra skillnaden mellan produkter som har producerats i Israel och produkter som har producerats i bosättningar på ockuperad mark.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag önska talmannen, riksdagskansliet i stort, mina riksdagskollegor och såklart utrikesministern och hennes tjänstemän en god jul. Jag hoppas att det blir en stund till lite vila. Jag kommer i varje fall inte att ställa några fler interpellationer och skriftliga frågor just nu, men jag kommer att fortsätta med det i januari när vi börjar riksdagens arbete på nytt.

Anf. 39 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag hyser inget som helst tvivel om att det kommer att komma många fler interpellationer efter nyår. Det är jag bara tacksam för, för det är viktiga frågor som debatteras.

När det gäller Israel och Palestina tror jag att vi är eniga om att en tvåstatslösning är det bästa och att vägen dit nu är väldigt komplicerad. Så länge ockupationen fortgår har Israel särskilda skyldigheter som ockupationsmakt. De här skyldigheterna kommer både EU, FN och därmed Sverige att fortsätta att påminna om så mycket som det krävs lika väl som kritik fortsatt kommer att uttalas när brott mot folkrätten, inklusive den internationella rätten och de mänskliga rättigheterna, begås av Israel.

EU:s politik tydliggör att det enda sättet att få ett slut på konflikten mellan Israel och Palestina är genom ett avtal om ett slut på ockupationen som avslutar samtliga anspråk och uppfyller båda parter förväntningar. I linje med denna proposition kommer regeringen att fortsätta att hävda att ockupationen måste upphöra för att såväl israeler som palestinier ska kunna leva i säkerhet och fred och frihet.

Därmed vill jag också önska god jul till fru talmannen, till alla som är här i dag och naturligtvis till Håkan Svenneling. Jag tackar också för interpellationen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2019/20:56
20 december

Svar på
interpellationer

§ 14 Svar på interpellation 2019/20:198 om det fria skolvalet

Anf. 40 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Daniel Riazat har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att motverka skolsegregationen.

Jag delar Daniel Riazats bild av att den ökade skolsegregationen i svensk skola är en mycket allvarlig utveckling som måste stävjas. PISA-undersökningen som presenterades nyligen visar att svensk skola är på väg tillbaka mot kunskapsresultat i toppklass. Det är naturligtvis mycket glädjande, men resultaten visar dessvärre också att Sverige inte har lyckats bryta ojämlikheten i skolan.

Skillnaderna mellan elevernas kunskapsresultat har ökat, och skolor blir alltmer uppdelade utifrån elevernas socioekonomiska bakgrund och utifrån om eleverna har invandrat eller har utländsk bakgrund. Detta är allvarligt och innebär dessutom att det viktiga värde som ligger i att elever med olika bakgrund möts i skolan urholkas.

Vi vet att en stor del av skolsegregationen i grundskolan beror på boendesegregationen, men vi vet också att skolvalet är en bidragande orsak till den ökade skolsegregationen. För att bryta ojämlikheten i svensk skola menar jag att vi behöver göra flera saker samtidigt. Så länge vi har skolsegregation måste åtgärder vidtas i syfte att hantera konsekvenserna av de ökade skillnaderna.

Regeringen genomför en rad åtgärder med detta syfte. Ett exempel är det statliga stödet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling som ger mer resurser till de huvudmän som behöver det mest. Ett annat exempel är satsningen på Samverkan för bästa skola, som ger riktat stöd till skolor med låga kunskapsresultat som har svåra förutsättningar att förbättra elevernas resultat på egen hand.

Men åtgärder måste också vidtas för att bryta skolsegregationen och förebygga att skolsegregation uppstår. Nu vid årsskiftet förändrar vi EBO-lagstiftningen med syftet att få fler asylsökande än i dag att välja att bo i områden där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande. Det är en viktig åtgärd för att bryta boendesegregationen, men åtgärder behövs också inom skolans område.

Utformningen av skolvalet behöver förändras så att det kan bidra till att minska skolsegregationen. Detta har konstaterats av såväl Skolkommisionen som OECD. Regeringen tillsatte därför en utredning om en mer likvärdig skola som har i uppdrag att arbeta vidare med Skolkommisionens förslag och bland annat analysera och ta ställning till hur bestämmelserna om dels placering vid kommunala skolenheter, dels mottagande och urval till fristående skolor kan förändras för att i större utsträckning främja en allsidig social sammansättning av elever i skolan. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 mars 2020.

Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola kan också bidra med underlag som kan motverka skolsegregationen. Frågan om skolsegregation är vidare ett fokusområde inom ramen för regeringens långsiktiga reformprogram för att minska och motverka segregation. Det är viktigt att förändringar i skolan är långsiktigt hållbara.

Avslutningsvis kan jag nämna att det under den förra mandatperioden lämnades ett förslag till riksdagen om att införa en bestämmelse i skollagen om att alla huvudmän ska sträva efter att ha en allsidig social sammansättning på sina skolor. Tyvärr röstades det förslaget ned i riksdagen. Jag hoppas att fler partier framöver kommer att ställa sig bakom förslag som syftar till att motverka skolsegregationen så att vi kan råda bot på den bristande jämlikheten i svensk skola.

Anf. 41 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Jag tackar utbildningsminister Anna Ekström för svaret.

Jag vill börja med ett citat från en professor i pedagogik som heter Marianne Dovemark: "Vi talar om det fria skolvalet som om alla hade möjlighet att välja." Jag tycker att det säger väldigt mycket om det skolsystem vi har i dag och den debatt vi har när det kommer till både skolsegregationen och likvärdighetsproblematiken i den svenska skolan.

Det svar jag fått av ministern på min interpellation är ungefär som väntat. Ministern delar min uppfattning att det finns problem med likvärdigheten och segregationen i svensk skola, men regeringen avser ändå inte att vidta åtgärder som siktar in sig på systemfelen i den svenska skolan.

PISA-undersökningen nämns i interpellationssvaret, vilket är ganska intressant då OECD:s utbildningschef Andreas Schleicher har sagt att utbildningen i Sverige inte är likvärdig och att segregationen ökar på grund av att utbildning har blivit en handelsvara.

Det talas om segregationen och uppdelningen av elever i svaret från ministern. Det påpekas också mycket riktigt att en stor del handlar om bodesegregationen men att det fria skolvalet förvärrar det hela ytterligare. Samtidigt finns det inga som helst åtgärder när det kommer till just det fria skolvalet. Ämnet berörs inte, och det sägs ingenting om att vi ska förändra systemet.

Stödet för stärkt likvärdighet nämns. Samtidigt tas dock flera miljarder bort från barn i lägre åldrar för att finansiera denna satsning. I slutändan blir det bara som att försöka lägga plåster på de sår som uppstår av minskade resurser till förskolan och lågstadiet, där regeringen tar bort ungefär 3 miljarder kronor.

Dessutom menar jag, och även exempelvis Lärarförbundet, att grundfelet i den svenska skolans finansiering är skolpengen. Att komma med likvärdighetsbidrag och liknande kommer inte att leda till en systemförändring. Det är, återigen, enbart att släcka en brand.

EBO-lagstiftningen nämns. Ministern säger att om vi ger de asylsökande möjlighet att bo i olika delar av landet kommer det att bli lättare att sätta in de insatser som behövs och segregationen kommer att minska. Samtidigt vet vi att skolsegregationen i Sverige började långt innan vi fick ett större antal elever med annan bakgrund i våra skolor.

Ministern talar om en utredning om likvärdighet, en utredning om dimensionering och regeringens långsiktiga reformprogram för att minska segregation. Jag har suttit i ett antal politiska referensgrupper till utredningar de senaste åren. I dessa utredningar kommer man ibland fram till väldigt vettiga slutsatser, men i 90 procent av fallen är det inga av de vettiga systemförändringar som föreslås som senare läggs fram av regeringen.

Marcus Larsson från tankesmedjan Balans har kommit med en rapport där han skriver om hur kommuner i dag riggar för etablering av fristående skolor, tillsammans med byggbolag och andra. Jag menar att de här frågorna hör ihop. Så länge vi har kvar det fria skolvalet i grundskolan uppstår problematiken.

Vad vill alltså ministern göra på riktigt, inte bara när det kommer till att släcka bränder?

Anf. 42 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Daniel Riazat har både rätt och fel. Låt mig börja med det som han inledde sitt inlägg med: det fria skolvalet. Det är ett uttryck som ofta används men som sällan definieras.

Vad är det fria skolvalet? Är det att föräldrar och elever har möjlighet att ange vilken skola man helst vill gå i? Är det de regler kring etablering av fristående skolor som finns i Sverige i dag? Är det i själva verket reglerna för urval och antagning till skolor? Föräldrar och elever anger faktiskt också i dag önskemål om vilka skolor man vill gå i, och beslutet fattas alltid av en huvudman, kommunal eller fristående. Eller är möjligen det fria skolvalet konstruktionen av den skolpeng som följer med eleven när eleven byter till en fristående skola?

Enligt min åsikt är det fria skolvalet ett samlingsbegrepp för många av de regelsystem som jag nu har nämnt. Min absoluta övertygelse är att om vi ska få ordning på skolsegregationen i Sverige måste vi arbeta med alla dessa komponenter. Vi ska åtgärda konsekvenserna av vår ökande skolsegregation, men vi ska också se till att skolsegregationen kan undvikas.

Jag har i mitt interpellationssvar redogjort för alla de insatser som görs för att motverka konsekvenserna av skolsegregationen. Jag kan konstatera att Daniel Riazat inte är så väldigt kritisk mot de åtgärderna. Men jag har också redogjort för vad regeringen vidtar för åtgärder när det gäller till exempel planering och dimensionering av gymnasieskolan och vuxenutbildningen, en enligt min åsikt väldigt viktig fråga när det gäller att undvika skolsegregation. Jag har redogjort för att regeringen tar fram underlag när det gäller urval och antagning, en åtgärd som enligt min mycket bestämnda åsikt är väldigt viktig om vi ska säkerställa att vår skola kan bli mindre segregerad framöver.

Jag vill påminna om att skolpengen, som Daniel Riazat tog upp, är föremål för övervägande och diskussion i den utredning om likvärdig skola som nu finns. Den kommer naturligtvis också att spela roll i det beslutsunderlag som regeringen ska ta fram om förstatligande av skolan längre fram under mandatperioden.

Jag kan också konstatera att Daniel Riazat uttalar sig lite hånfullt om de utredningar som regeringen arbetar med för att komma fram med väl underbyggda förslag för att motverka skolsegregationen. Jag tycker att det är tråkigt att man ser så lätt på ett gediget och bra utredningsunderlag. När jag ser tillbaka på de reformer som gjordes under 1990-talet, framför allt

de reformer som handlade om att införa en skolmarknad i Sverige, kan jag konstatera att ett stort problem var bristen på underlag. Ju äldre jag blir, fru talman, desto mer förtjust blir jag i långa, ordentliga och tråkiga utredningar som kan ge oss möjlighet att göra rätt från början.

Anf. 43 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Jag vill inte på något sätt förringa vikten av utredningar. Utifrån mitt engagemang i såväl föreningsliv som politik på heltid uppskattar jag och anser det vara viktigt att man har väl underbyggda förslag och idéer, oavsett om de kommer från oss som partier eller om de kommer från regeringen.

Jag har som sagt suttit i en rad olika parlamentariska referensgrupper, bland annat när det gäller planeringen och dimensioneringen av komvux och gymnasieskolan. Det jag kan konstatera är att de mycket viktiga förslagen i utredningarna i många fall tyvärr inte kommer vidare till propositioner som inte enbart har till syfte att åtgärda saker och ting här och nu utan också har till syfte att åtgärda saker och ting systematiskt.

Ett exempel på det är att trots att Skolkommissionen konstaterar att likvärdigheten sjunker och att skolsegregationen är ett problem lägger regeringen inte fram Skolkommissionens förslag när det gäller att exempelvis förändra det fria skolvalet i grunden. Jag menar också att många utredare är rädda för att lägga fram förslag till regeringen, eftersom man inte tror att de kommer att läggas fram på riksdagens bord. När det kommer till att visa respekt för utredningar menar jag att den kritiken bör riktas mot dem som har makten, och det är regeringen.

Stockholms universitet har nyligen kommit med forskning om det fria skolvalet och dess negativa konsekvenser. IFAU har kommit med en liknande rapport. Och Göteborgs universitet har väldigt nyligen kommit med en rapport i frågan. Alla är överens om att det fria skolvalet inte är ett system som vi bör fortsätta med.

SSU, ungdomsförbundet i ministerns parti, har kommit med skarp kritik och sagt att Socialdemokraterna som parti inte vågar ta upp frågan. Låt oss vara ärliga här. Sossarna sa också i valrörelsen att man egentligen inte vill ta bort det fria skolvalet. Bland annat i ett svar till Dagens Arena sa man att vi borde förändra urvalskriterierna och se till att ha en gemensam antagning för friskolor och kommunala skolor. Men man nämnde inte det fria skolvalet eller att ta bort det system som är i grunden fel.

Fru talman! Jag lärde känna ministern under den tid ministern var generalsekreterare för Skolverket. Jag blev då imponerad av hennes enorma kunskap och av att generalsekreteraren, nuvarande ministern, vågade stå upp för frågor som till och med politiken många gånger var emot. Varför gjorde hon det? Jag menar att hon gjorde det på grund av det hon sa till mig på den tiden: att man ska stå upp för det som är rätt, oavsett om man har många motståndare. Den diskussionen handlade också om det fria skolvalet.

Jag blev imponerad av den ställning Anna Ekström tog i den frågan som generalsekreterare. Jag skulle vilja att Anna Ekström gör samma sak som minister och att hon som socialdemokrat står upp för det som egentligen är grundläggande socialdemokratisk politik.

Anf. 44 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag är ledsen om jag tjarar. Men vi måste vara noga när vi talar om det fria skolvalet. Daniel Riazat säger om och om igen att det fria skolvalet är något som ska bort, som ska ändras. Det är olika åtgärder som ska vidtas med anledning av det fria skolvalet. Men vad menar Daniel Riazat med det fria skolvalet?

När jag talar om det fria skolvalet tänker jag att vi ska behålla en möjlighet för föräldrar och elever att ange vilken skola man helst vill gå på. Den möjligheten har funnits så länge vi har haft skola. Den har varit mer eller mindre möjlig att förverkliga med tanke på de urvals- och antagningsregler som finns. Och urvals- och antagningsreglerna är för mig centrala när det gäller just det fria skolvalet.

Min bestämda övertygelse är att det är fullt möjligt att behålla möjligheten att välja vilken skola man helst vill gå i. Motsatsen vore häpnadsväckande. Skulle vi förbjuda föräldrar och elever att ange vilken skola man helst vill gå i? Jag tror inte att ens Daniel Riazat vill ha en sådan regel.

Låt oss i stället se på de komponenter i den uppsättning av regler som vi i dag kallar för det fria skolvalet och som har betydelse om vi vill minska skolsegregationen. Jag hävdar om igen att reglerna om urval och antagning är viktiga. Reglerna om etablering är viktiga. Reglerna om skolpeng är viktiga. Alla de reglerna ser regeringen nu över. Till skillnad från vad Daniel Riazat sa gör vi det på uppmaning av den skolkommission som Daniel Riazat hänvisade till.

Från Skolkommissionen kom inga skarpa förslag om urval, antagning, planering eller dimensionering. Skolkommissionen kom med tydliga besked om och talade om för regeringen att det behöver tillsättas utredningar som kan komma med lagförslag. Precis det har vi gjort.

Fru talman! Daniel Riazat ägnar också en ganska stor del av sitt inlägg åt att recensera Socialdemokraternas skolpolitik, i regeringsställning och i valrörelser. Det är naturligtvis fritt fram för Daniel Riazat att ta upp den diskussionen i en interpellationsdebatt. Jag svarar gärna på frågor som handlar om hur regeringen utövar sin makt. Det är ändå en del av det vi har interpellationsinstrumentet till.

Med talmannens tillstånd kan jag ge en förklaring till det som är det socialdemokratiska partiets politik. Daniel Riazat hänvisade nämligen till ett enskilt svar i valrörelsen. Om Daniel Riazat i stället hade tittat på vad Socialdemokraterna lovade i sitt valmanifest hade han sett att vi ville bryta skolsegregationen, att vi ville begränsa skolmarknaden och att vi ville införa begränsningar av rätten att ta ut vinst i skolan. Det här säger jag som upplysning, fru talman, eftersom Daniel Riazat tog upp frågan.

Nu förutser jag att Daniel Riazat kommer att ägna nästa inlägg åt att tala om för mig att Socialdemokraterna inte har fullföljt alla dessa vallöften. Det är i så fall alldeles riktigt, fru talman. Socialdemokraterna fick i valet 28 procent. Med 28 procent kan man inte få igenom allt man vill. Därför har vi med stolthet ingått en kompromiss, det så kallade januariavtalet. Det ger oss goda möjligheter att arbeta med viktiga delar av det som vi i dag kallar för det fria skolvalet för att motverka skolsegregationen. Jag tänker framför allt på urval och antagning. Jag tänker på planering och dimensionering men också skolpengens konstruktion.

Däremot har vi lovat att i regeringsställning inte gå vidare med förslag om vinstbegränsningar. Det kommer vi naturligtvis att hålla, men som socialdemokratiskt parti är vi fortfarande bestämt övertygade om att det vore bra för svensk skola och för att motverka skolsegregationen med en vinstbegränsning i skolan. Men vi kommer att stå för det vi har lovat i det januariavtal vi har ingått.

Anf. 45 TREDJE VICE TALMANNEN:

Det utbildningsminister Anna Ekström påpekar är naturligtvis riktigt. Interpellationsdebatten handlar om regeringens agerande.

Anf. 46 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Sist jag kollade på riksdagens hemsida ingick diverse olika partier i regeringen, det vill säga Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Därav min riktade kommentar till Socialdemokraterna.

Jag tänker inte ägna mitt inlägg åt att tala om att Socialdemokraterna inte har hållit sina vallöften. Det tror jag att en majoritet av Sveriges befolkning redan vet. Det har jag noterat. Socialdemokraterna har gått från att ha 40 procent till dagens 28 procent.

Det är dock inte poängen. När vi har all forskning klar, när vi har en massiv uppslutning från olika forskare, universitet, OECD och andra betydelsefulla aktörer i de här frågorna, varför ska vi då inte lyssna när de säger att det fria skolvalet är det som behöver tas bort för att motverka segregationen?

Jag fick en fråga om vad jag menar med det fria skolvalet och vad det betyder. Det fria skolvalet betyder just att vi har skapat ett system där eleverna inte längre möts, där barn till överläkaren och barn till flyktingen som nyligen kommit till Sverige inte längre möts på samma sätt. Det är något som vi måste förändra i grunden.

Det fria skolvalet är ett skolsystem som tillåter vinstdrivande aktörer att ha kösystem för att eleverna ska komma dit och som tillåter aktörerna att tjäna pengar på det. Det fria skolvalet är ett icke-fungerande skolvalsystem som bidrar till att öka segregation och som förstärker den redan befintliga segregation som finns i samhället på grund av den ekonomiska politiken.

Jag har också noterat att regeringen nu går från att säga att skolvalet är fel till att det är ganska okej.

Anf. 47 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Det är väldigt svårt att diskutera med Daniel Riazat när han använder begreppet ”det fria skolvalet” omväxlande till komponenter i detta och omväxlande som ett sätt att beskriva resultatet av den skolmarknadsmodell och skolsegregation som har uppstått i Sverige.

När vi lagstiftar i Sveriges riksdag, Daniel Riazat, gäller det att vi har en lagstiftning som är utredd och föreslagen. Jag kommer under mandatperioden att arbeta vidare med lagstiftning som handlar om mycket viktiga och centrala delar i det som Daniel Riazat kallar det fria skolvalet: reglerna om urval och antagning, reglerna om planering och dimensionering och reglerna om skolpengens konstruktion.

Precis som Daniel Riazat vet jag inte bara att Socialdemokraterna fick 28 procent i riksdagsvalet, utan jag vet också att de förslag som vi lägger fram ska kunna gå igenom i Sveriges riksdag. Politik är att vilja, men politik är också att kunna. På mina axlar ligger ansvaret att ta fram förslag som kan bryta skolsegregationen men som också kan gå igenom i Sveriges riksdag. Jag är fullt besluten att göra detta.

Skälet till att jag tackade ja när Stefan Löfven erbjöd mig att bli minister i Sveriges regering – ett mycket fint erbjudande – var att jag är övertygad om att det behövs politiska åtgärder och lagstiftning för att bryta skolsegregationen. Jag vill använda den makt som jag har fått till att lägga fram förslag som kan gå igenom i riksdagen. Jag kommer att göra det med en tydlig vision bakom mitt agerande.

Denna vision är en vision om en jämställd skola där barn och elever från olika bakgrunder möts. Det är en skola som gjorde att den lilla flickan som gick i grundskolan i Farsta på 60-talet kunde flytta från fattiga Farsta till rika Bromma och kunde lika mycket som sina nya klasskamrater. Så var det för mig när jag bytte skola då jag var tio år gammal.

Min vision om den jämställda skolan är en skola där barn och elever möts i samma skola.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan

Skrivelse

2019/20:61 Riksrevisionens rapport om ej verkställda beslut – rapporteringsskyldighet och särskild avgift i SoL och LSS

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förlängas till och med *fredagen den 24 januari 2020*.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående skrivelse skulle förlängas till och med *fredagen den 17 januari 2020*.

§ 16 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 19 december

2019/20:233 Stärkt säkerhet för tågpersonal

av Patrik Jönsson (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:234 Behovet av polisiära resurser på vägarna
av *Thomas Morell* (SD)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2019/20:235 Återvändande

av *Arin Karapet* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2019/20:236 Amnesti

av *Arin Karapet* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 19 december

2019/20:659 Lärares arbetsbelastning

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2019/20:660 Resultaten av PISA-mätningarna

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2019/20:661 Skarvar

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)

till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

2019/20:662 Åtgärder för att stärka Fiskebäcks hamn

av *Lars Hjälmered* (M)

till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

2019/20:663 Göteborg som pilotområde för moderna transportlösningar

av *Lars Hjälmered* (M)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2019/20:664 Spår lägen

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2019/20:665 Det småskaliga kustnära yrkesfisket

av *Lars Hjälmered* (M)

till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

2019/20:666 Myndigheters förhållande till civilsamhällesorganisationer

av *Jakob Forssmed* (KD)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2019/20:667 Stämpelskatt på fartyg

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:668 Friskolor och redovisning av uppgifter

av *Roger Haddad* (L)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2019/20:669 Äldresatsning

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:670 Delade turer

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:671 Äldres ensamhet och ökande psykiska ohälsa

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:672 Investeringsstöd till särskilda boenden för äldre

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:673 Allmänna arvsfonden

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:674 Situationen i Filippinerna

av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:675 Ungdomar som utsätts för rån

av *Thomas Morell* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:676 Effektivt återvändningsarbete

av *Jonas Andersson* i Skellefteå (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:677 Förtroendet för Göteborgs hamn

av *Lars Hjälmered* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:678 Mediemångfald

av *Roland Utbult* (KD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:679 Konkurrensen på mediemarknaden

av *Camilla Brodin* (KD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:680 Projektet Stories from the Ice

av *Cassandra Sundin* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:681 LOV och privata utförare

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:682 Snabbspår på akuten

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:683 Nedläggning av rikstäckande hjälplinje för psykisk ohälsa

av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:684 Kraftig ökning av antalet kvinnor som begår självmord

av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:685 Beskattning av styrelsearvoden
av *Lars Hjalmered* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2019/20:686 Bättre matchning inför yrkesval
av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

§ 18 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 19 december

2019/20:591 Åtgärder mot vattenbrist
av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
**2019/20:609 En EU-gemensam gräns för utsläpp vid antibiotikatill-
verkning**
av *Lina Nordquist* (L)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
2019/20:619 Utsläpp av kväveoxid från dieselmotorer
av *Jens Holm* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
2019/20:625 Sekretesslagstiftningen
av *Lina Nordquist* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2019/20:626 Samhalls uppdrag
av *Magnus Persson* (SD)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)
2019/20:627 Nationella riktlinjer för förlossningsvård
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:628 Kunskap om sepsis
av *Acko Ankarberg Johansson* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:633 Förhållningssätt till skuldsatta företag
av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till statsrådet Lena Micko (S)
2019/20:634 Konsumentskydd vid köp av programpaket
av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2019/20:638 Regionala skillnader i hjärtvård
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:646 Organdonation
av *Ulrika Heindorff* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:647 Inskränkningar av privata sjukvårdsförsäkringar
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

Prot. 2019/20:56
20 december

2019/20:648 Tillgänglighet i primärvården
av *Ulrika Heindorff* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 19 Kammaren åtskildes kl. 11.23.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 14 anf. 40 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot.....	1
§ 2 Anmälan om ersättare.....	1
§ 3 Avsägelse	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval	2
§ 5 Meddelande om partiledardebatt.....	2
§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	3
§ 7 Anmälan om granskningsrapport.....	3
§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott.....	3
§ 9 Svar på interpellation 2019/20:193 om insynsråd hos SCB	3
Anf. 1 Statsrådet LENA MICKO (S)	3
Anf. 2 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M).....	4
Anf. 3 Statsrådet LENA MICKO (S)	4
Anf. 4 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M).....	5
Anf. 5 Statsrådet LENA MICKO (S)	5
Anf. 6 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M).....	5
Anf. 7 Statsrådet LENA MICKO (S)	6
§ 10 Svar på interpellation 2019/20:200 om definitionen av magasin.....	6
Anf. 8 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	6
Anf. 9 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	7
Anf. 10 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 11 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	9
Anf. 12 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	10
Anf. 13 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	11
Anf. 14 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	11
§ 11 Svar på interpellation 2019/20:163 om de politiska demonstrationerna och protesterna i Iran	12
Anf. 15 Utrikesminister ANN LINDE (S)	12
Anf. 16 AMINEH KAKABAVEH (-)	13
Anf. 17 HÅKAN SVENNELING (V)	14
Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S)	15
Anf. 19 AMINEH KAKABAVEH (-)	16
Anf. 20 HÅKAN SVENNELING (V)	17
Anf. 21 Utrikesminister ANN LINDE (S)	17
Anf. 22 AMINEH KAKABAVEH (-)	18
Anf. 23 Utrikesminister ANN LINDE (S)	19
§ 12 Svar på interpellation 2019/20:170 om Chiles associeringsavtal med EU.....	19
Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S)	19
Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V)	20
Anf. 26 HÅKAN SVENNELING (V)	21
Anf. 27 Utrikesminister ANN LINDE (S)	22
Anf. 28 LORENA DELGADO VARAS (V)	24
Anf. 29 HÅKAN SVENNELING (V)	24
Anf. 30 Utrikesminister ANN LINDE (S)	25
Anf. 31 LORENA DELGADO VARAS (V)	25
Anf. 32 Utrikesminister ANN LINDE (S)	26

§ 13 Svar på interpellation 2019/20:173 om fördömande av Israels brott mot internationell rätt.....	27
Anf. 33 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	27
Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V).....	27
Anf. 35 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	29
Anf. 36 HÅKAN SVENNELING (V).....	30
Anf. 37 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	31
Anf. 38 HÅKAN SVENNELING (V).....	32
Anf. 39 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	32
§ 14 Svar på interpellation 2019/20:198 om det fria skolvalet	33
Anf. 40 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	33
Anf. 41 DANIEL RIAZAT (V).....	34
Anf. 42 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	35
Anf. 43 DANIEL RIAZAT (V).....	36
Anf. 44 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	37
Anf. 45 TREDJE VICE TALMANNEN	38
Anf. 46 DANIEL RIAZAT (V).....	38
Anf. 47 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	38
§ 15 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	39
§ 16 Anmälan om interpellationer	39
§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	40
§ 18 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	42
§ 19 Kammaren åtskildes kl. 11.23.....	43

Prot. 2019/20:56
20 december
